№ 134 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעד. קציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאקציע 10057, פון אדמיניסטראציע 10047.

מיטוואך ט"ו סיון פ' בהעלותך תר"צ | 11 czerwca 1930 r. | 23-טער יאהרגאַנג

צענטראַלעוו פערשאַרפט דעם קורס געגען דער רעגירונג

גרויסע הכנות פון די אפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען צום קאָנגרעס פון צענטראַלעוו

רעזאָלוציע פון „וויזוואַלעניע" פאָדערט די דעמיסיע פון קריגס-מיניסטער

וואַרשא, 10. יוני. (טעלעפאָנוש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הייַנט זענען אָנגעקומען קיין וואַרשא די דעפּוטאַטען פון די פּויערן-פּאַרטייען, וועלכע האָבען אנטיילגענומען אין די פּערזאָנאַלינען, וואָס זענען אינגעאָרדענט געווען אין דער טאָג פון צוליב דער טובה פון פּילזוד".

אויצט מאַכען אַלע גרופּען, וואָס נעהערען צום „צענטראַלעוו", הכנות צום קאָנגרעס פון צענטראַלעוו, וואָס וועט פאָרקומען אין קראַקע דעם 29. יוני.

בעזונדערע לונטהע גרופּורונגען גרוסען צו רעזאָלוציעס, וועלכע זאָלען זיין גענעהמען אין אַ שאַרפען טאָן און אָנזאָגען אַ קאַמף מיט דער סאַנאַציע-רעגירונג.

מיניסטער גראַנדי אין וואַרשא

וואַרשא. (טעלעפאָנוש) דער וויזיט פון אומאַליענישען אויסערן-מיניסטער גראַנדי אין וואַרשא האָט הייַנט געהאַט פאָלגענדען פערלויף:

11 פרוה האָט דער נאַסט אָפּגעשטאַט אַ וויזיט דעם פּרעמיער סלאַוויק. דערנאָך איז ער אויפגענומען געוואָרען אויף אַ פּריוואַטלעכער אויפגעזעס בײַם מלוכה-פּרעזידענט, בײַ וועמען ער איז אויך פאָרגעלעגט אויף פרישטיק. נאָכ'ן פרוה יאָמיק האָט דער אומאַליענישער מיניסטער געראַכט אַ שפּאַציר אויפן וואַר-שע.

2 נאָכמ. איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון דער אומאַליענישער אַמבאַסאַדע אַ פּרעסע-קאָנפערענץ.

אין אָוונד האָט די אומאַליענישע אַמבאַסאַדע אינגעאָרדענט אַ באַנקעט לכבוד גראַנדי'ן אין דערנאָך אַ ראַ.

דערנאָך איז דער מיניסטער מיט אַ ספּעציעלען צוג אָפּגעפאָרען קיין דרוסקעניק, כדי צו זעהן זיך מיט פּילסודסקי'ן אין אַ דערלבן מיט פּילסודסקי'ן אין דער וואַרשע פאָרגעלעגט אַ קראַנץ.

א דעמאָנסטראַציע פון „בונד" געגען גראַנדי

וואַרשא. (טעלעפאָנוש) אין שיכות מיט דעם וויזיט פון אומאַליענישען אויסערן-מיניסטער גראַנדי אין וואַרשא, האָט די בונדישע יוגענד-אָרגאַניזאַציע „צוקונפט" אינגעאָרדענט אַ דעמאָנסטראַציע.

איד פאַהר כייו דרוסקעניק, ווייל איד וויל דערקענען דעם געניאַלסטען מענש פון דער וועלט

ערקלערט מיניסטער גראַנדי אין וואַרשא

וואַרשא, 10 יוני (טעלעפ. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער איטאַליענישער אויסערן-מיניסטער גראַנדי, וואָס ווייל איצט אין וואַרשא האָט איינגעלאַדען צו זיך די פאָרשטעהער פון די צייטונגען אויף אַ פּרעסע-קאָנפערענץ, אין זיין בעגריסונג האָט ער ערקלערט, אַז עס איז איהם זעהר אָנגענעהם צו פערברענגען אין דער געזעלשאַפט פון זשורנאַליסטען דען ער אַליין איז אויך געווען אַ פּראָפעסיאָנעלער זשורנאַליסט און וואָלט זעהר וועלען מען זאָל איהם טראַקטירען ווי אַ חבר און נישט ווי אַ מיניסטער.

אייער פון די אנוועזענדע זשורנאַליסטען האָט געשטעלט די פראַגע צו וואָס פאַר אַ צוועק פאָהרט ער אויף אייניגע טעג קיין דרוסקעניק צום מאַרשאַל פּילסודסקי. דערויף האָט דער מיניסטער ערקלערט, אַז ער טוט דאָס כדי צו דערקענען דעם געניאַלסטען מענש אויף דער וועלט. „נור צוליב דעם?" — פרעגט דאַן אַ צווייטער זשורנאַליסט. גראַנדי האָט דערויף אָפּגעענטפערט מיט אַ וויץ. ווייטער האָט דער מיניסטער ערקלערט, אַז ער איז צופרידען פון דעם, וואָס דער רומענישער פּרינץ קאַראָל האָט איבערגענומען דעם טראָן, אַ רעגענטען-ראַט איז אַ צו-קאָמפּליצירטע קערפּערשאַפט.

דער ערפאָלג פון דער פּרעמיערטער הלואה אין ווילנא

ווילנא, 10. יוני (טעלעפ.) אין די באַנק-קרייזען פערזיכערט מען, אַז אין ווילנא אַליין איז די אַרויסגעלאָזטע פּרעמיערטע בוי-הלואה געדעקט געוואָרען אין גאַנצע 100 פּראָצענט.

לופט-קאַטאַסטראָפע בעת אַ נאַציאָנאַלע פייערונג

פּראָג, 10 יוני (ספּעצ.) דער טשעכישער לופט-אַקראָבאַט קאַפּיטאַן מאַלקאָווסקי איז בעת אַ נאַציאָנאַלער פייערונג אין קאַרלסבאַד אַראָפּגעפאַלען פון 200 מעטער הויך און געבליבען ליגען טויט אויפ'ן אָרט. דער קאַפּיטאַן מאַלקאָווסקי איז בעקאַנט געווען אונטער'ן נאָמען „דער רויטער טייוועל".

גרויסע קאַמפּען צווישן ענגלענדער און הינדוסען

80 אַראַפּלאַנען נעמען אָנטייל אין מאַמף

לאָנדאָן, 10 יוני (ספּ.) אויף דער צפון-מערב גרענץ פון אינדיען האָט זיך איצט די לאַגע פון ענגלישען מיליטער בעדייטענד פערבעסערט.

4 טעג איז אָנגעגאַנגען אַנ'עקשנות'דיגער קאַמף צווישען ענגלישען מיליטער און דעם שבט אַפרידען, וואָס האָט אין דער צאָהל פון 10.000 מאַן, געפּרוּבט פערנעמען פעשאַוואַר.

דער נישט-גינסטיגער באַדען האָט געשטערט די ענגלישע בריגאַדעס קאַוואַלעריע און די צאָהלרייכע פּיעכאָטע צו שטעלען אַ ווידערשטאַנד די אַפרידען. אַ דאַנק אָבער די 80 אַראַפּלאַנען, וואָס האָבען אונאויפהערליך געהאָגעלט מיט באָמבעס אויף די קעפּ פון קעמפענדען שבט, איז די ענגלענדער געלונגען צו פערטרייבען די געגנער.

די אַפרידען זענען געווען געצוואונגען צו פערלאָזען זייערע פּאָזיציעס און זיי בעהאַלטען זיך איצט אין די שכנות'דיגע בערג.

אַרעסטירט מיטגלידער פון אינדישן נאַציאָנאַלען קאָנגרעס

לאָנדאָן, 10 יוני (אָטע) דינסטאָג האָט די פּאָליצעי אַרעסטירט 85 מיטגלידער פון אינדישען נאַציאָנאַלען קאָנגרעס.

העזולטאַט פון לעצטער לאָנדאָנער ענטוואַפנונגס-קאָנפערענץ

23 קרינס שיפען ווערען אַרויסגעלאָזט אויף די אַמער. וואַסערן

וואַשינגטאָן, 10 יוני (ספּ.) דער פּלאַט-מיניסטער פון די פעראייניגטע שטאַטען האָט ערקלערט פאַר די מיטגלידער פון קאָנגרעס, אַז אין אייניגע טעג אַרום וועט דער אַמעריקאַנער פלאָט זיך פערגרעסערן מיט 8 נייע קרייצערס.

די דאָזיגע שיפען וועלען פערטרעטען די איצטיגע פערעלטערטע קריגס-שיפען. די אַלגעמיינע צאָהל פון נייע קריגס-שיפען, וואָס וועלען אין די נאָהנסטע טעג געלאָזט ווערען אויף די וואַסערן בעטרעפט 23 מאָדערנע שיפען. דאָס זענען אַלע קרייצערס פון 10.000 טאָן יעדער.

דער דיסעלדאָרפער וואַמפּיר האָט זיך שוין מודה געווען איז 60 פערברעכענס

בערלין, 10 יוני (ספּ.) פון דיסעלדאָרף טיילט מען מיט, אַז דער אַרעסטירטער קירטען, דער אַזוי גערופענער „דיסעלדאָרפער וואַמפּיר" האָט זיך מודה געווען אין אַ גאַנצע רייה נייע פערברעכענס און מאָרד-טאַטען. ביז איצט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז ער איז בעגאַנגען 60 פערברעכענס, דערונטער 11 מאָרד-טאַטען, 20 אינטערצינדונגען און אַ גאַנצע רייה אַנדערע פערברעכענס.

„תומכי אורחים" פאַמאַרסקאַ 18

קאָמוניקאַט

די הייַנטיגע פערוויילונג אין גאָרטען העלענאָוו ווערט צוליב פערשידענע סיבות אָפּגעלענט. דער טערמין ווען די גאָרטען פערוויילונג וועט פאָרקומען וועט מיטגעטיילט ווערען אין דער פּרעסע.

די פערוואַלטונג פון „תומכי אורחים"

בעמערקונג: אַלע בילעטען וואָס זענען געוואָרען צוגעשיקט, און געקויפט אויף די הייַנטיגע גאָרטען פערוויילונג 11/6. ווערען ערקלערט פאַר גילטיג.

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

I. Kacenelsona

Cegielniana 28, tel. 151-79

די קאָנצעלאַריע נעמט אָן איינמעלדונגען פון נייע שילער טאָג-טעגליך פון 9 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג

די דירעקציע.

3 שעה נאָן דער חתונה פון איהר זוהן

איז זי אומגעקומען איז אַנ'אויטאָ קאַטאַסטראָפע

שווידערליכער פאַרפאַל איז וואַרשא

וואַרשא, 10 יוני (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטן נאָכמ. איז אויף מאַרשאַלקאָווסקע 110 פאָרגעקומען אַ חתונה פון אַ געוויסען שלוסאַרסקי מיט דער טאָכטער פון ווייהנער. נאָך דער חתונה-סעודה האָבען די עלטערן איבערגעלאָזט אין וואוינונג דאָס יונגע פּאָר-פאָלק און אַליין אַרויס זיך איבערשפּאַצירען אויף דער פרישער לופט. זיי האָבען געדונגען אַ טאַקסיב-קע און געהייסען פיהרען זיך צו דער פּאָניאַטאָווסקי בריק. בעת זיי האָבען זיך געפינען נאָהנט פון דער בריק, איז אויף דער טאַקסיבקע מיט די מחותנים אַרויפגעפאָהרען אַ צווייטער אויטאָ. עס איז פאָרגעקומען אַ זוזאַמענשטויס און דער רעזולטאַט איז געווען אַנ'אויפטרייסלענדער. עס איז באַלד אָנגעקומען פּאָליציי און עס איז אַרויסגערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די פּאַסאַזשירען פון דער טאַקסיבקע זענען אַלע פערוואונדעט. שלוסאַרסקי האָט צובראָכען די זשעברעס. די פרוי זיינע, די מוטער פון חתן, האָט בעקומען אַנ'אינערליכען בלוט-שטורץ, זי איז גלייך אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל, וואו זי איז אין דריי שעה אַרום געשטאָרבען. דער צושטאַנד פון חתן'ס פאָטער איז אַ גאַנץ שווערער. פערוואונדעט זענען אויך געוואָרען וויהנער דער פאָטער פון דער כלה, און דער חתונה-גאַסט באַראָווסקי.

דאַנעבען דער איינעניטמער פון פרי-וואַטען אויטאָ באַלעסלאַוו קאַרנישין און זיין שאָפער זענען אַרויס מיט גאַנצע ביינער.

פּאָליציי האָט זיי אָפּגעפיהרט אין 10 קאָמיסאַריאַט, וואו מען האָט געפען זיי צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

„תומכי אורחים" פאַמאַרסקאַ 18

קאָמוניקאַט

די הייַנטיגע פערוויילונג אין גאָרטען העלענאָוו ווערט צוליב פערשידענע סיבות אָפּגעלענט. דער טערמין ווען די גאָרטען פערוויילונג וועט פאָרקומען וועט מיטגעטיילט ווערען אין דער פּרעסע.

די פערוואַלטונג פון „תומכי אורחים"

בעמערקונג: אַלע בילעטען וואָס זענען געוואָרען צוגעשיקט, און געקויפט אויף די הייַנטיגע גאָרטען פערוויילונג 11/6. ווערען ערקלערט פאַר גילטיג.

Dr. Med. E. Reicher
ספּעציאַל אַרצט
פאַר הויט האָר אין ווענערישע קראַנקהייטען
דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטרא-טעראַפּיע
פּאָלודניאָוואַ 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8—11 פריה און 6—9 אָוונד. זונטאָג פון 9—2 מיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען

Dr. med. H. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
און קינדערלאַזיגקייט
נאָרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 128-98
נעהמט אָן פון 8—10; 5—8 אָוונד
אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. Z. Datyner
ספּעציאַליסט פאַר גירען-בלאָז און אורין-קראַנקהייטען
Piramowicza 2, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9 ביז 10 פריה און 6—8 אָוונד

Dr. med.
ROMAN BORNSTEIN
chor. wewn. i nerw.
CIECHOCINEK Dw. „Ormuzd"

Dr. A. Mazur
וויסאָקאַדניאַ 65, — טעל. 166-01
נעמט אָן פון 10—2, 3.30 און 4—6 אָוונד.

Dr. med. Adam Bender
נאָרוטאָוויטשאַ 30 טעל. 114-75
ספּעצ. פאַר אויערליכע
און האַרץ-קראַנקהייטען

אַ וואַדהנונג
מיט 4 פענסטער
פראָנט 2-טער שטאָק ניט ווייט פון פּלאַץ וואָלנאַשטשי. 3 צימער און קוך, וויל איך טוישען אויף איין לאַהדען מיט 2 צימער און קוך.
פּפערטען אין רעדאַקציע „ל. ט." אונטער "S."

Dr. Niewiażski
אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 5—9 אָוונד.
ספּעציאַליסט
פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוועכע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

קאראל קעניג פון רומעניעז און אונגארן?

אונגארן זאָל זיך פעראייניגען מיט רומעניען אין איין מלוכה

אונגארן און רומעניע א פעראייניגטע מלוכה אונטער דער קרוין פון קאראל דעם 2-טען

בערלין, (סד.) פון לאָנדאָן ווערט מודיע מעלדעט, אז דער מומארפיטער פון „ריולו האָראָלד" האָט אין בוקארעסט געהאַט א געשפּרעך מיט א פערטרויענס־ווערטער פון קעניג קארל דער צווייטער, אָנעסקו.

די איינגאבע פון נעם קעניג, האָט ערקלערט יאָנעסקו, און אלערערשטענס צו בעזעטיגען די סלסוים צווישען די פאָלוטישע פארטייען און צו ברענגען צו אַ־אַלגעמיינעם נאַציאָנאַלען חסכם.

דאָס וועט דויערען אַ געוויסע צייט און אין אַ צוויי־דרי חדשים ארום וועט דורך בוקארעסט אומערגענומען ווערען ערנסטע שריט צו פעראייניגען אונגארן און רומעניען און אין מלוכה מומ'ן רומענישען קעניג קארל און דער שפּיץ.

בזמן לעצטער געפונען זיך און אַנ־עהנלוכער לאַגע און בזמן גוישען זיך און אַ דויערהאַפטער רעגירונג און דאָס קאָן געשעהען דורך אַ בשותפות'ן מלך.

אויסער דעם וועט די פעראייניגונג ער לערוגען דעם אונגאַריש־רומענישען גרע ניץ־סכסוך וועגען זעבענבורגען.

די פויערען פון בזמן לעצטער לעבען זעם הונדערטער יאָהרען און אַנדערע שאַפט און זיי האָבען געמוזאַט אַנ־מערשען, וואָס עס וועט פערוויקלעכען רעפעראיינונג פון בזמן מלוכה.

דער מלך פון ארץ־ישראל אבדולא הראשון

ירושלים, 10 יוני (א.ט.ע.) אין מאַסגעבענדע קרייזען ווערט ערנסט בעהאַנדעלט דער פלאַן פון אַ פאַלעסטינער פאַרלאַמענט פון 6 יודען און 34 אַראַבער. דער פלאַן שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פּראָיעקט צו בעשטימען דעם עמיר אבדולאה פון עבר הירדן אַלס קעניג פון פאַלעסטינא (?)

זשאבאטינסקי פאדערט, אז מען זאָל איהם אריינלאזען קיין ארץ־ישראל.

לאָנדאָן, 10 יוני (יטא) נאָך זיין צוריקקומען פון דער רייזע איבער דרום־אַפריקא האָט זיך וולאדימיר זשאַבאָטינסקי געווענדעט מיט אַ פאָדערונג צום ענגלישען קאָלאָניאַל־אַמט, אז מען זאָל איהם צוריקשטעלען אין זיינע רעכט פון שטענדיגען ארץ־ישראל־איינוואוינער. זשאַבאָטינסקי פאָדערט, אז די ארץ־ישראל רעגירונג זאָל תיכף צוריקציהען איהר פעראָרדנונג וועגען אַנולירען זיין צוריק־וויזע קיין ארץ־ישראל.

דער נייער קעניג ביי דער ארבייט

אַ שפּאַלטונג ביי די ליבעראַלן איבער דער שטעלונג צום קעניג

בוקארעסט. (אמע) הענט נאָל־מומגע האָט קעניג קארל אויסגענומען די פוהרער פון אַלע פארטייען און לאַגר. די קאָנפערענץ האָט דעם ציל פעסט־צושטעלען די מעגלוכקייט פון צוזאַמענ־שטעלען אַ קאָאַליציע־קאַבינעט.

מען רעכענט, אז די מוסיע צו שאַפען אַ קאַבינעט וועט פעקומען מאַניו. דאָס שאַפען אַ קאָאַליציע־רעגירונג וועט זיך נישט אנגעהען.

צווישען די ליבעראַלען און פאָרגעקו־מען אַ שפּאַלטונג צולוב דער גענאַמ־ווער שטעלונג פון זון לגבי דעם קעניג.

ענטדעקט אַ קאמוניסטישע פערזאמ־לונג איז וואַרשא

וואַרשא. (שעלעפּאַנוש) הענט נאָכמ. האָט די פּאָליציי ענטדעקט אויף דער יאַגעלאָנסקא אַ געהיימע פערזאַמ־לונג פון יוגענדליכע קאָמוניסטען. עס זענען ארעסטירט געוואָרען 12 פערזאָן, צווישען זיי דער יוגנטפיהרער זוהן פון דעם גרינבאַים. די ארעסטירטע זענען גע־שטעלט געוואָרען צו דער דיספּאָזיציע פון אויספאָרשונגס־ריכטער.

אויסגעבראכען אונרוהען אין קיעווער געגענד

סאוויעטישע זעלנער זאָגען זיך אפ צו שיסען אויף אויפשטענדיגע פויערים

סאוויעטישע זעלנער זאָגען זיך אפ צו שיסען אין אויפשטענדיגע פויערן

רינגא. (אמע) פון בארישפאָל הונ־דער קוטוו מעלדעט מען וועגען בלוטי־גע צוזאַמענשטויסען און שייכות מיט דער קאָלעקטיוויזאַציע־אַקציע אויפ'ן דאָרף. אַ המון פון טויזענד וויבער און אָנגעשאָלען אויף דערא גראַר־קאָמיסאַ און שוואָר צו שלאָגען די מומגלוידער.

צוזאַמענגעם און קיין בארישפאָל אַנ־געקומען אַ מולטער־אָפּטיילונג, וואָס האָט געזאָלט אַרויספירען אַ „בערוהי־גונג. די פרויען און קינדער האָבען זיך געוואָרפען צו די פיס פון די סאָוועטי־שע זעלנער און מיט יללה'דיגע אויסגע־שרייען זיך געבעטען בײַ זיי: „איהר

בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען הינדוסען און מאכמעדאַנער

לאָנדאָן. (סד.) פון באָמבײַ מעל־דעט מען וועגען בלוטיגע צוזאַמענשטוי־סען צווישען הינדוס'ען און מאָכמעדאַ־נער. עס זענען דאָ 6 טויטע און אונגעגע הונדערט פערוואונדעטע.

קומענדיגען מאנטאג וועט פארקומען גרויסע מאסען־דעמאנסטראציעס

פון לאדזער יודענטום געגען דער אימיגראַציע גזירה קיין ארץ־ישראל

ווי מיר האָבען שוין מומגעטיילט, און געשאָען געוואָרען אַנ'אָרגאַניזיר־קאָמ־טעט פון פערטרעטער פון אַלע ציוניס־טישע גרופּירונגען, האַנדווערקער, ווירט־שאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, ספּאָרט־פער־באַנדען א.א.וו. כדי אַנצוואָרדנען אַ גרויס מאַסען־דעמאָנסטראַציע געגען אָפּ־שטעלען די חליצישע עליה קיין ארץ־ישראל.

די דעמאָנסטראַציע זאָל אַנגעהויבען דענט ווערען מאָנטאָג דעם 16. ה.ח. און זי וועט וואַהרשיינלוך געהען לויט פאָל־גענדען מערשרוט: אַלע אָרגאַניזאַציעס פערזאַמלען זיך אויף דעם גרונעם מערק האַלב 6 נאָכמיטאָג. פון דאָ אויס וועט דער צוג געהען אויבער די גאַסען: זשע־לאַנע, גרעגסקע, צעגלגיאַנע, זאַלאַד־ניא, קאָנסטאַנטינער, פּל. וואָלגאַשטש, נאָוואָמיעיסקע, זגרזשער בוז צום באַ־לומער פּלאַץ, וואו דער צוג וועט זיך אויפלעזען.

דער אָרגאַניזיר־קאָמיטעט וועט אויך אויפפאָדערן די יודישע בעפעלקערונג צו שלוסען די געשעפטען פון 6 ביז 7 אַזייגער אין אַלגעמיין, שיצ אונז פון דו קאָמוניסטען".

די זעלנער האָט בעהערשט אַנ'אויפ־רעגונג און זיי האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו שוסען אויפ'ן המון און באַלד דערויף אַנגעאָרדענט אַ מומגג, אויף וועלכען זיי האָבען אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אַז מען זאָל די רוהיגע אַרמעע נישט בענו־צען צו קעמפען געגען די פויערען און אַ פאָדערונג אָפּצושטעלען די קאָלעק־טיוויזאַציע.

נאָכ'ן מומגג אין פאָרגעקומען אַ „פערפירערגג" צווישען די רוהיגע אַר־מיצעס און די פויערען.

בלוטיגע אונרוהען אין קיעווער געגענד

אונטערגעגאנגען אַ שיף מיט 100 פאסאזשירען

לאָנדאָן, 10 יוני (א.ט.ע.) דער כינעזישער דאַמפער „ליסטנאָן־ליטנינג" איז אַרויף אויף אַ וואַסער־פעלז און אונטערגעגאַנגען. די גאַנצע מאַנשאַפט און 100 פאַסאַזשירען זענען דערטרונקען געוואָרען.

רבנישע חתונה אין אטוואצק

וואַרשא, 10 יוני (טעלעפ. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הייגט אין אין אַטוואָצק פאָרגעקומען די חתונה פון בערער רבינ'ס אַ שטיף זוהן טעמקין מיט דער טאָכטער פון לאָדזער הסיד שמחה בינם לעווין, חנה'לע. כלה די איז אַנ'אייניקעל פון אַלעקסאַנדער רבי. די חתונה איז געפּראָוועט געווָרן מיט גרויס פייערליכקייט. עס זענען געקומען צו פאָרן פיל חסידים און רבנים.

קאנפערענץ פון די גמ"ח־קאסעס איז בריסקער קרייז

ברוסק, (יט"א)

די טעג אין אין ברוסק פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די גמ"ח־קאַסעס פון ברוסקער קרייז מיט דער בעטיליגונג פון די „דזשאָינט"־פאָרשטעהער אין פּוילען ה' גומערמאַן און פערטרעטער פון די גמ"ח־קאַסעס פון 16 שטעט. די זיצונג האָט געגעבען דירעקטאָר ראמא. ה' גומערמאַן האָט רעפערירט וועגען דער לאַגע פון די גמח'־קאַסעס אין פּוילען, שילדערענדיג צו. אַגר. דו גרויסע פערצווייגטע מעטנגקטע פון די קאַסעס, האָט ה' גומערמאַן אָנגעוויזען אויף אַזאַ רעפאָרמעהענדיגע ערשיינונג, וואָס די רעגירונג האָט בעשטימט 75 פּרוצענט אַל. לטובת די קאַסעס. די רע־זולטאַט סומע אין נושט געגעבען און מיר מוזען זיך ווייטער בעמיהען וועגען גרע־סערע קרעדיטען סיי בײַ דער רעגירונג און בײַ די קאָמונאַלע אינסטאַנצען. די דעלעגאַטען פון די בעזונדערע שטעט האָבען אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען מצב פון זייערע קאַסעס. לסוף עגטפערט ה' גומערמאַן אַלע רעדנער, פערשפּרע־כענדיג זיין פולע מומהולף בנגע די אר־בײַ טפון די קאַסען. צווישען די אָנגע־נומענע רעזאָלוציעס איז פערהאַן אַ רע־זאָלוציע וועגען שאַפען אַנ'אינגעגעס צענטראַלען־אָרגאַן פאַר די אונטערעסען פון די גמח'־קאַסעס און אַז די 75 פּרוצענט זאָל. פערטעלט בלויז צווישען די קלענערע קאַסעס.

—0§0—

שקארלאטיז

צווישען דער שול־יגענד

(ה) לעצטענס זענען פערנאָטירט גע־וואָרען פיל פאַלען פון שקארלאַטין ביי שול־קינדער. ס'רוב אין די יונגערע קלאַ־סען פון דער פאָלקס־שול. צוליב דעם איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ מערער־דנונג, אַז אין פאַל, ווען עס וועט פער־צייכענט ווערען אַ פאַל פון שקארלאַטין אין קלאַס, זאָל די גאַנצע קלאַס אַהיים־געשיקט ווערען אויף 3 טעג, און אויב עס וועט זיך אַרויסווייזען, אַז אין משך פון דער צייט איז נישט פאָרגעקומען קיין נייער פאַל פון דער קראַנקהייט, וועט עס דינען אַלס בעוויז, אַז די קינדער האָבען זיך נישט אָנגעשטעקט און זיי קענען ווידער אָנהויבען צו לערנען

—0§0—

זיצונג פון „מאָז"־פּרעזידיום

געווידמעט דעם ראַדאָנעשטער שטיטאָל

אויף דער אינניציאַטיוו פון וויצע־פּרע־זעס פון שטאָטראַט ד"ר שופּמאַן, קומט פאַר דאָנערשטאָג אָוועגד אַ זיצונג פון פּרעזידיום פון „מאָז" וועגען דער פראַגע פון ראַדאָנעשטער שפּיטאָל.

די פערוואַלטונג פון „מאָז" רעכענט אונטערצוגעהמען אַנ'ענערגישע אַקציע, אַז דאָס שפּיטאָל זאָל פערבלייבען אין יודישע האַנד.

אַנטעטע וועגען דירה־געלד

(א) דאָס מיניסטעריום פאַר עפענטלי־כע אַרבייט האָט צוגעשיקט צום לאָדזער מאַגיסטראַט אַנ'אַנקעטע־בויגען בנגע דער צאָהל דירות אין לאָדז און דער הויך פונ'ם דירה־געלד. דער אַנקעטע־בויגען שטעהט אין שייכות מיט דעם פּראָיעקט וועגען העכערן דאָס דירה־געלד

אינזש. אורי גליקליך ווארענט, אַז

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בײַ שליסט צו קופען וועלכע נישט איז מאַשין, וועלכען נישט איז ארטיקל פיל דער טעכנישער בראַנזשע, ווענדעט זיך צוערשט

צו אונז

מיר האָבען די גענעראַל־פערטרעטונג פון פערשידענסטע ערשטקלאַסיגע, וועלט־בערימטע אויסלענדישע פאַבריקען און דאָס אויסשליסליכע רעכט צו פערקויפן זייערע אויסאַרבייטונגען אין פּוילן

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בעשליסט צו קויפען

שוין גנוגטע לאָקאָמאָבילן, מאָטארן, אויטאָמאָבילן אָדער פער שידענסטע אַנדערע ארטיקלן פון דער טעכנישער בראַנזשע,—

בעראַט זיך צוערשט אומבעדינגט מיט אונז

אונזערע אינזשינערן, ערפאָרענע ספּעציאַליסטען אויף אַלע געביטען, וועלן אייך געבען זייער פאַכמענישע מיינונג, נאָך גע־נויער אויספּראַבירונג און איבערנעמענדיג אויף זיך די פולע גאַראַנטיע.

מיר שטעלען גלייכצייטיג איין פערטרעטער אין אַלע פונקטן פון דער פּוילישער רעפּובליק. מיט אָפּערטען קענען זיך ווענדען נור פערזאָנען מיט פעראורטיילאָזער פערגאַנגענהייט, וואָס בע־זיצען אנטשפּרעכענדע בעסטע רעפערענצען, אויסערסט טיכטיגע־ענערגישע און רעפּרעזענטאַטיווע. געוויסע טעכנישע קענטנישען זענען געווינשט.

מיר ליפערן דאָס בעסטע אויף מעגליכסט גוטע בעדינגונגען.

ווענדעט זיך שוין צו אונז, דען אָן ריזיקאָ וועט איהר האָבען ביידייטענדע געלד געווינסען:

Inż. Urij Gliklich, Warszawa,
Elektoralna 11/12
skrz. poczt. 393. —— Tel. 36-76.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

60־יעהריגער פערגוואַלדיגט

אַ 11־יעהריג מיידעלע

פּיעטרקאָוו (טעלעפאָניש) דאָ האָט געמאַכט אַ שטאַרקען רושם אַ פער־ברעכען, וואָס עס איז בעגאַנגען אַ 70־יעהריגער איבער אַ 11 יעהריג מיידעל.

דער 70־יעהריגער שטשעפאַן סטרו־פינסקי האָט פערגוואַלדיגט די 11־יעה־ריגע קאַזשאַ גאַוורעצקע און זי אָנגע־שטעקט מיט אַ ווענערישע קראַנקהייט.

די מעשה איז אַזוי געווען: מיט אַ צייט צוריק האָט די 63־יעהריגע זאָפיע גאַוורעצקע זיך בעקענט מיט שטשעפאַן סטרופינסקי, וועלכער האָט איהר עפּעס אַ טובה געטון. זינט דער צייט איז דער אַלטער געווען אַנ'אָפטער גאַסט ביי דער גאַוורעצקע אין שטוב, און פלעגט ברענגען צוקערלעך פאַר איהר 11־יעה־ריג מיידעלע.

נעכטען איז סטרופינסקי געקומען צו דער גאַוורעצקע און דאָרט נעטראָפען בלויז דאָס מעדעלע, וועלכע ער האָט פערגוואַלדיגט. באַלד דערויף איז אָנגע־קומען די מוטער, וועלכע האָט אַרויס־גערופען פּאָליציי. סטרופינסקי האָט זיך מודה געווען אין איינגיג אַנדערע אַנ־לייכע חטאים. ער האָט אַ פרוי און איי־ניקלעך, ער איז אַרעסטירט.

אונטערגעגאנגען אַ שיף מיט 100 פאסאזשירען

לאָנדאָן, 10 יוני (א.ט.ע.) דער כינעזישער דאַמפער „ליסטנאָן־ליטנינג" איז אַרויף אויף אַ וואַסער־פעלז און אונטערגעגאַנגען. די גאַנצע מאַנשאַפט און 100 פאַסאַזשירען זענען דערטרונקען געוואָרען.

רבנישע חתונה אין אטוואצק

וואַרשא, 10 יוני (טעלעפ. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הייגט אין אין אַטוואָצק פאָרגעקומען די חתונה פון בערער רבינ'ס אַ שטיף זוהן טעמקין מיט דער טאָכטער פון לאָדזער הסיד שמחה בינם לעווין, חנה'לע. כלה די איז אַנ'אייניקעל פון אַלעקסאַנדער רבי. די חתונה איז געפּראָוועט געווָרן מיט גרויס פייערליכקייט. עס זענען געקומען צו פאָרן פיל חסידים און רבנים.

קאנפערענץ פון די גמ"ח־קאסעס איז בריסקער קרייז

ברוסק, (יט"א)

די טעג אין אין ברוסק פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די גמ"ח־קאַסעס פון ברוסקער קרייז מיט דער בעטיליגונג פון די „דזשאָינט"־פאָרשטעהער אין פּוילען ה' גומערמאַן און פערטרעטער פון די גמ"ח־קאַסעס פון 16 שטעט. די זיצונג האָט געגעבען דירעקטאָר ראמא. ה' גומערמאַן האָט רעפערירט וועגען דער לאַגע פון די גמח'־קאַסעס און פּוילען, שילדערענדיג צו. אַגר. דו גרויסע פערצווייגטע מעטנגקטע פון די קאַסעס, האָט ה' גומערמאַן אָנגעוויזען אויף אַזאַ רעפאָרמעהענדיגע ערשיינונג, וואָס די רעגירונג האָט בעשטימט 75 פּרוצענט אַל. לטובת די קאַסעס. די רע־זולטאַט סומע אין נושט געגעבען און מיר מוזען זיך ווייטער בעמיהען וועגען גרע־סערע קרעדיטען סיי בײַ דער רעגירונג און בײַ די קאָמונאַלע אינסטאַנצען. די דעלעגאַטען פון די בעזונדערע שטעט האָבען אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען מצב פון זייערע קאַסעס. לסוף עגטפערט ה' גומערמאַן אַלע רעדנער, פערשפּרע־כענדיג זיין פולע מומהולף בנגע די אר־בײַ טפון די קאַסען. צווישען די אָנגע־נומענע רעזאָלוציעס איז פערהאַן אַ רע־זאָלוציע וועגען שאַפען אַנ'אינגעגעס צענטראַלען־אָרגאַן פאַר די אונטערעסען פון די גמח'־קאַסעס און אַז די 75 פּרוצענט זאָל. פערטעלט בלויז צווישען די קלענערע קאַסעס.

—0§0—

שקארלאטיז

צווישען דער שול־יגענד

(ה) לעצטענס זענען פערנאָטירט גע־וואָרען פיל פאַלען פון שקארלאַטין ביי שול־קינדער. ס'רוב אין די יונגערע קלאַ־סען פון דער פאָלקס־שול. צוליב דעם איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ מערער־דנונג, אַז אין פאַל, ווען עס וועט פער־צייכענט ווערען אַ פאַל פון שקארלאַטין אין קלאַס, זאָל די גאַנצע קלאַס אַהיים־געשיקט ווערען אויף 3 טעג, און אויב עס וועט זיך אַרויסווייזען, אַז אין משך פון דער צייט איז נישט פאָרגעקומען קיין נייער פאַל פון דער קראַנקהייט, וועט עס דינען אַלס בעוויז, אַז די קינדער האָבען זיך נישט אָנגעשטעקט און זיי קענען ווידער אָנהויבען צו לערנען

קאראל קעניג פון רומעניעז און אונגארן?

אונגארן זאָל זיך פעראייניגען מיט רומעניען אין איין מלוכה

אונגארן און רומעניע א פעראייניגטע מלוכה אונטער דער קרוין פון קאראל דעם 2־טען

בערלין, (סד.) פון לאָנדאָן ווערט מומגעטיילט, אַז דער מומארפיטער פון „ריולו האָראָלד" האָט אין בוקארעסט געהאַט אַ געשפּרעך מיט אַ פערטרויענס־ווערטער פון קעניג קארל דער צווייטער, אָנעסקו.

די איינגאבע פון נעם קעניג, האָט ערקלערט יאָנעסקו, אַז אַלערערשטענס צו בעזעטיגען די סלסוים צווישען די פאָלוטישע פארטייען און צו ברענגען צו אַ־אַלגעמיינעם נאַציאָנאַלען חסכם.

דאָס וועט דויערען אַ געוויסע צייט און אין אַ צוויי־דרי חדשים ארום וועט דורך בוקארעסט אומערגענומען ווערען ערנסטע שריט צו פעראייניגען אונגארן

אונגארן און רומעניע א פעראייניגטע מלוכה אונטער דער קרוין פון קאראל דעם 2־טען

בערלין, (סד.) פון לאָנדאָן ווערט מומגעטיילט, אַז דער מומארפיטער פון „ריולו האָראָלד" האָט אין בוקארעסט געהאַט אַ געשפּרעך מיט אַ פערטרויענס־ווערטער פון קעניג קארל דער צווייטער, אָנעסקו.

די איינגאבע פון נעם קעניג, האָט ערקלערט יאָנעסקו, אַז אַלערערשטענס צו בעזעטיגען די סלסוים צווישען די פאָלוטישע פארטייען און צו ברענגען דעם אַנ'אַלגעמיינעם נאַציאָנאַלען חסכם.

דאָס וועט דויערען אַ געוויסע צייט און אין אַ צוויי־דרי חדשים ארום וועט דורך בוקארעסט אומערגענומען ווערען ערנסטע שריט צו פעראייניגען אונגארן

דער נייער קעניג ביי דער ארבייט

אַ שפּאַלטונג ביי די ליבעראַלן איבער דער שטעלונג צום קעניג

בוקארעסט. (אמע) הענט נאָל־מומגע האָט קעניג קארל אויסגענומען די פוהרער פון אַלע פארטייען און לאַגר. די קאָנפערענץ האָט דעם ציל פעסט־צושטעלען די מעגלוכקייט פון צוזאַמענ־שטעלען אַ קאָאַליציע־קאַבינעט.

מען רעכענט, אַז די מוסיע צו שאַפען אַ קאַבינעט וועט פעקומען מאַניו. דאָס שאַפען אַ קאָאַליציע־רעגירונג וועט זיך נישט אָנגעהען.

צווישען די ליבעראַלען און פאָרגעקו־מען אַ שפּאַלטונג צולוב דער גענאַמ־ווער שטעלונג פון זון לגבי דעם קעניג.

ענטדעקט אַ קאמוניסטישע פערזאמ־לונג איז וואַרשא

וואַרשא. (שעלעפּאַנוש) הענט נאָכמ. האָט די פּאָליציי ענטדעקט אויף דער יאַגעלאָנסקא אַ געהיימע פערזאַמ־לונג פון יוגענדליכע קאָמוניסטען. עס זענען ארעסטירט געוואָרען 12 פערזאָן, צווישען זיי דער יוגנטפיהרער זוהן פון דעם גרינבאַים. די ארעסטירטע זענען גע־שטעלט געוואָרען צו דער דיספּאָזיציע פון אויספאָרשונגס־ריכטער.

דער מלך פון ארץ־ישראל אבדולא הראשון

ירושלים, 10 יוני (א.ט.ע.) אין מאַסגעבענדע קרייזען ווערט ערנסט בעהאַנדעלט דער פלאַן פון אַ פאַלעסטינער פאַרלאַמענט פון 6 יודען און 34 אַראַבער. דער פלאַן שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פּראָיעקט צו בעשטימען דעם עמיר אבדולאה פון עבר הירדן אַלס קעניג פון פאַלעסטינא (?)

זשאבאטינסקי פאדערט, אז מען זאָל איהם אריינלאזען קיין ארץ־ישראל.

לאָנדאָן, 10 יוני (יטא) נאָך זיין צוריקקומען פון דער רייזע איבער דרום־אַפריקא האָט זיך וולאדימיר זשאַבאָטינסקי געווענדעט מיט אַ פאָדערונג צום ענגלישען קאָלאָניאַל־אַמט, אַז מען זאָל איהם צוריקשטעלען אין זיינע רעכט פון שטענדיגען ארץ־ישראל־איינוואוינער. זשאַבאָטינסקי פאָדערט, אַז די ארץ־ישראל רעגירונג זאָל תיכף צוריקציהען איהר פעראָרדנונג וועגען אַנולירען זיין צוריק־וויזע קיין ארץ־ישראל.

קומענדיגען מאנטאג וועט פארקומען גרויסע מאסען־דעמאנסטראציעס

פון לאדזער יודענטום געגען דער אימיגראַציע גזירה קיין ארץ־ישראל

ווי מיר האָבען שוין מומגעטיילט, און געשאָען געוואָרען אַנ'אָרגאַניזיר־קאָמ־טעט פון פערטרעטער פון אַלע ציוניס־טישע גרופּירונגען, האַנדווערקער, ווירט־שאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, ספּאָרט־פער־באַנדען א.א.וו. כדי אַנצוואָרדנען אַ גרויס מאַסען־דעמאָנסטראַציע געגען אָפּ־שטעלען די חליצישע עליה קיין ארץ־ישראל.

די דעמאָנסטראַציע זאָל אַנגעהויבען דענט ווערען מאָנטאָג דעם 16. ה.ח. און זי וועט וואַהרשיינלוך געהען לויט פאָל־גענדען מערשרוט: אַלע אָרגאַניזאַציעס פערזאַמלען זיך אויף דעם גרונעם מערק האַלב 6 נאָכמיטאָג. פון דאָ אויס וועט דער צוג געהען אויבער די גאַסען: זשע־לאַנע, גרעגסקע, צעגלגיאַנע, זאַלאַד־ניא, קאָנסטאַנטינער, פּל. וואָלגאַשטש, נאָוואָמיעיסקע, זגרזשער בוז צום באַ־לומער פּלאַץ, וואו דער צוג וועט זיך אויפלעזען.

דער אָרגאַניזיר־קאָמיטעט וועט אויך אויפפאָדערן די יודישע בעפעלקערונג צו שלוסען די געשעפטען פון 6 ביז 7 אַזייגער אין אַלגעמיין. עס זענען געקומען אַ מולטער־אָפּטיילונג, וואָס האָט געזאָלט אַרויספירען אַ „בערוהי־גונג. די פרויען און קינדער האָבען זיך געוואָרפען צו די פיס פון די סאָוועטי־שע זעלנער און מיט יללה'דיגע אויסגע־שרייען זיך געבעטען בײַ זיי: „איהר

בלוטיגע אונרוהען אין קיעווער געגענד

אונטערגעגאנגען אַ שיף מיט 100 פאסאזשירען

לאָנדאָן, 10 יוני (א.ט.ע.) דער כינעזישער דאַמפער „ליסטנאָן־ליטנינג" איז אַרויף אויף אַ וואַסער־פעלז און אונטערגעגאַנגען. די גאַנצע מאַנשאַפט און 100 פאַסאַזשירען זענען דערטרונקען געוואָרען.

רבנישע חתונה אין אטוואצק

וואַרשא, 10 יוני (טעלעפ. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הייגט אין אין אַטוואָצק פאָרגעקומען די חתונה פון בערער רבינ'ס אַ שטיף זוהן טעמקין מיט דער טאָכטער פון לאָדזער הסיד שמחה בינם לעווין, חנה'לע. כלה די איז אַנ'אייניקעל פון אַלעקסאַנדער רבי. די חתונה איז געפּראָוועט געווָרן מיט גרויס פייערליכקייט. עס זענען געקומען צו פאָרן פיל חסידים און רבנים.

קאנפערענץ פון די גמ"ח־קאסעס איז בריסקער קרייז

ברוסק, (יט"א)

די טעג אין אין ברוסק פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די גמ"ח־קאַסעס פון ברוסקער קרייז מיט דער בעטיליגונג פון די „דזשאָינט"־פאָרשטעהער אין פּוילען ה' גומערמאַן און פערטרעטער פון די גמ"ח־קאַסעס פון 16 שטעט. די זיצונג האָט געגעבען דירעקטאָר ראמא. ה' גומערמאַן האָט רעפערירט וועגען דער לאַגע פון די גמח'־קאַסעס און פּוילען, שילדערענדיג צו. אַגר. דו גרויסע פערצווייגטע מעטנגקטע פון די קאַסעס, האָט ה' גומערמאַן אָנגעוויזען אויף אַזאַ רעפאָרמעהענדיגע ערשיינונג, וואָס די רעגירונג האָט בעשטימט 75 פּרוצענט אַל. לטובת די קאַסעס. די רע־זולטאַט סומע אין נושט געגעבען און מיר מוזען זיך ווייטער בעמיהען וועגען גרע־סערע קרעדיטען סיי בײַ דער רעגירונג און בײַ די קאָמונאַלע אינסטאַנצען. די דעלעגאַטען פון די בעזונדערע שטעט האָבען אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען מצב פון זייערע קאַסעס. לסוף עגטפערט ה' גומערמאַן אַלע רעדנער, פערשפּרע־כענדיג זיין פולע מומהולף בנגע די אר־בײַ טפון די קאַסען. צווישען די אָנגע־נומענע רעזאָלוציעס איז פערהאַן אַ רע־זאָלוציע וועגען שאַפען אַנ'אינגעגעס צענטראַלען־אָרגאַן פאַר די אונטערעסען פון די גמח'־קאַסעס און אַז די 75 פּרוצענט זאָל. פערטעלט בלויז צווישען די קלענערע קאַסעס.

—0§0—

שקארלאטיז

צווישען דער שול־יגענד

(ה) לעצטענס זענען פערנאָטירט גע־וואָרען פיל פאַלען פון שקארלאַטין ביי שול־קינדער. ס'רוב אין די יונגערע קלאַ־סען פון דער פאָלקס־שול. צוליב דעם איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ מערער־דנונג, אַז אין פאַל, ווען עס וועט פער־צייכענט ווערען אַ פאַל פון שקארלאַטין אין קלאַס, זאָל די גאַנצע קלאַס אַהיים־געשיקט ווערען אויף 3 טעג, און אויב עס וועט זיך אַרויסווייזען, אַז אין משך פון דער צייט איז נישט פאָרגעקומען קיין נייער פאַל פון דער קראַנקהייט, וועט עס דינען אַלס בעוויז, אַז די קינדער האָבען זיך נישט אָנגעשטעקט און זיי קענען ווידער אָנהויבען צו לערנען

—0§0—

זונטאג—פראטעסט־טאג פון לאדזער יודענטום

געגען דער קאלענדער־רעפארם

גרויסע בעראטונג איז דער קהלה

געלטען און אָוועגד און אין לאָקאַל פון דער קהלה פאָרגעקומען אונטער דעם פאָרזיץ פון וויצע־פּרעזעס בערגער אַנ'ענערגע בעראַטונג וועגען דער פּראָ־טעסט־אַקציע נעגען דער קאַלענדער־רעפאָרם, וואָס ווערט זיין אונזער שטאָם. אין דער בעראַטונג האָבען זיך בעטייליגט די פאָרשטעהער פון די הויפּט ציוניסטישע און אגודוסטישע אָרגאַניזאַציעס פון די פּוילים, צענטראַלען סוהרים און פאַבריקאַנטען־פאָראַנען (פּשמר. 10), האַנדווערקער־צענטראַלע (פּאָלודניאָווע 4), קלוב האַנדלער־צענטראַלע און אויך אגודת ישראל און אַנדערע.

אַלע אָנוועזענדע האָבען אונטערגע־שטראָכען די גרויסע סכנה, מיט וועל־כער די קאַלענדער־רעפאָרם בעדראָהט דעם שבת'דיגען טאָג, הן אין נאַציאָנא־לער הן אין רעליגיעזער הינזיכט.

אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע האָט אַרויס־גערופען דער פאָרשלאָג פון ה' לעוו צו דרוקען די פּראָטעסט־פּויגענס אויך אין דער העברעאישער שפּראַך, כדי צו דע־מאָנסטרירען פאַר דער פעלקער־ליגע די היסטאָרישע רעכט פון יודישען פאָלק. דער פאָרשלאָג און אָנגענומען געוואָרען.

נאָכדעם, ווי דער סעקרעטאַר האָט אָפּ־געגעבען אַ בעריכט פון דער בין־אויצט־גער מעטינקטע, און צווישען אַנדערען בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען אויף זונטאָג אַנ'אַלגעמיינעם זאַמלונגס־טאָג און די הטעזער. די זאַמלונג וועט אויך פאָרקומען אויף די דאַטשעס ארום לאָדז.

זונטאג—פראטעסט־טאג פון לאדזער יודענטום

געגען דער קאלענדער־רעפארם

גרויסע בעראטונג איז דער קהלה

געלטען און אָוועגד און אין לאָקאַל פון דער קהלה פאָרגעקומען אונטער דעם פאָרזיץ פון וויצע־פּרעזעס בערגער אַנ'ענערגע בעראַטונג וועגען דער פּראָ־טעסט־אַקציע נעגען דער קאַלענדער־רעפאָרם, וואָס ווערט זיין אונזער שטאָם. אין דער בעראַטונג האָבען זיך בעטייליגט די פאָרשטעהער פון די הויפּט ציוניסטישע און אגודוסטישע אָרגאַניזאַציעס פון די פּוילים, צענטראַלען סוהרים און פאַבריקאַנטען־פאָראַנען (פּשמר. 10), האַנדווערקער־צענטראַלע (פּאָלודניאָווע 4), קלוב האַנדלער־צענטראַלע און אויך אגודת ישראל און אַנדערע.

אַלע אָנוועזענדע האָבען אונטערגע־שטראָכען די גרויסע סכנה, מיט וועל־

לאדזער טאגעבלאט

ד"ר רעדאקטאר: עמט-אן פון 6 ביז 7 אין אָוונד.
ייִשט צעשטעלט מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16

טעלעפאָנען: רעדאקציע 57-100, אדמיניסטראציע 47-100

גראנדי'ס בעזוך אין וואַרשא

און די דייטש-פּוילישע גרעניצען

דער פּוילישער שוואַרצער ראַאַקציע און אַנגלאָ-אַמעריקע געשעהן. געקומען אַזאַ אָנגלעגנטער גאַסט פון אַמאַליגן. מי סאָלוגו'ס אַ פאַשיסטישער מנוסמער, און דאָך קאָן מען זיך נישט מיט אַזאַ גלוסט זיך אין אַ פרעהרען זיך, ווי עס גלוסט זיך אין אַ ווילט זיך. די פּוילישע שאָוונינסטישע ראַאַקציע האָט אַ שווערע נסיון בעצושטעהען. פון אַזאַ נעט, אַ שליח פון גרויסען אַנדערער בעגנטע מוסאָלוגו, דער מאַן פון אַמת'ן. עלמען נישט מאַרשאַלשעק פּאַשיזם, און פון דער צווייטער זייט אַ שליח פון דעם זעלבען מוסאָלוגו, וואָס איז לעצט טעם פּלוצלונג געוואָרען אַזאַ גאַנצער קנעבעל שבקנעבעל מיט דייטשלאַנד אין דראַהט אויף פּונקט, ווי יענע אין בערלין, מיט שטורמען דאָס ווערסוילער פּעסטונג, מיט רעוויזיעס פון די אונטערגאַציאָנאַלע פרידענס-טראַקטאַטען, און מיט אַלע גוט בעקאַנטע פאָרדערונגען פון די דייטשע קרוגס-העפער און שאָוונינסטען. מיט טאַקע געבער דאָס האַרץ וועה פאַר ענטת נפש, אין די „גאַזעטע וואַרשאַווסקאַ" גאַרטעלט זיך אָן מיט מיט אין זאָגט גראַנדי'ן אַרטן אַ פאָר אמת'ע און בוטערע ווערטער מכח דעם חשק פון אַמאַליגן אויבערצוגעדערן די „סדרי ווערסעל" און צו געבען די גרענעצען פון דער וועלט אַנדער קלסתר פנים. און אָט וואָס די צייטונג שרייבט:

„וועגען די פּוילוש-אַמאַליגנישע בעציהונגען קאָן מען רעדען זעהר פיל און זעהר שעהן. מ'קאָן לטשל זאָגען, אַז פּוילען האָט איהר קולטור-יניאָן בעקומען פון רוים, זכרומה נאָר אַזעלכע זאַכען... אָבער נישט און דעם, וואָס אין געוועזן געהט אינו, נאָר אין דעם, וואָס אין אינצ און וואָס וועט זיין. עס איז נישט נויטיג און נישט מעגליך צו בעהאַלטען צו פערשוויגען דעם פאַקט, אַז וואָס ווייטער שטרעבט מען אויף געוויסע ערטער אַלץ מעהר צו דער ענדערונג פון די פּוילישע מערב-גרענעצען. הייטיג זאָגט מען עס נאָך אין דער טשול, און נאָר דעם 30. יוני (ווען דאָס אָקופּאַציע מוזעטער וועט געלייך פאַרלאָזען דעם דהיין) וועט מען שוין רעדען זעהר הויך וועגען דער „רעוויזיע פון די גרענעצען, וואָס זענען בעשטימט געוואָרען דורך'ן ווערסעלער פריעדענס". און דאָ מוזען מיר זאָגען, קלאָר, דייטלעך פון אַ האַנדעלס-שיל, קאָסטערעם, אַקטיזמאַרען, שוישפּילער, מוזיקאַנטען, שאַכ-מיסטען, רעדאַקטאָרען א.א.וו.

קראַנקהייט, מיליטערישע אומגעגען, אָדער אַנ'אומגליק-פאַל ווערט אַרייגגעלעגט צו דער אַרבייטס-צייט. אויך קאָן דער אַרבייטסגעבער נישט אָפּזאָגען דעם אורלויב צוליב דעם אויפלעזען פון'ם אָפּמאַך און שפּעטערדיגען בעגינען, אויב פון אַזאַ אַרבייטס-צייט בין צו דער צווייטער אין נישט קאָן פון פּסקה פון מעהר וו 3 חדשים.

אויס, אַלזאָ, דער אַרבייטס-געבער אין מבטל דעם אָפּמאַך מיט'ן אַרבייטער אין בענעגן אויהם ווידער נאָך דרי חדשים, ווערט דאָס נישט בעטראַכט אַלס הפסקה אין דער אַרבייט.

דאָס געזעץ וויל, אַז דער אַרבייטער זאָל זיין אורלויבס-צייט פאַקטיש אויס-נוצען. עס האַנדעלט זיך דאָ נישט צו געבען דעם אַרבייטער אַ פּרעמיע, אָדער אַ בעזונדערע בעלוינונג, נאָר, אַז דער אַרבייטער זאָל זיך אויסרוהען און צו ריקבעקומען דעם כח נאָך אַ יעהרלעכער האַרעוואַניע. דערצו דינט אַ בעשטימונג, וועלכע זאָגט: האָסטו דעם אורלויב נוט אויסגענוצט צו דער ריכטיגער צייט, קאָנסטו נישט קומען נאָך אַ יאָהר, אָדער מעהר צייט און פערלאַנגען אַנ'עקוויוואַ-לענט פאַר דער אורלויבס-צייט. נישט אויסגענוצט — איז פערפאַלען.

צווייטענס, ערלויבט דאָס געזעץ דעם אַרבייטס-געבער צו בעצאָהלען דעם אַר-בייטער פאַר דער אורלויבס-צייט צום סוף און נישט ווי געוועהנליך פאַראויס, כדי אויב ער וועט זיך אויבערצייגען, אַז דער אַרבייטער האָט זיין אורלויבס-צייט פער-ברעכט און אַנ'אַנדערער אומגערעכטיגקייט, האָט בעקומען געצאָהלט — זאָל ער האָבען דאָס רעכט אויהם אויפ-בערהויפּט נישט צו בעצאָהלען זיין לוין, ווייל דער אורלויב איז געגעבען צום אָפּ-רוהען און נישט פאַר אַ דאָפּעלטען פער-דינסט.

און דער פּראַקטיק קומט נישט אויס-מאָל אויס, אַז דער בעל-הבית זאָגט צו זיין אָנגעשטעלטען: עס קומט דיר אויר-לויב — גוט. אָבער אויך דאַרף דאָך אויף דיין פּלאַץ אויפגעמען אַ פערטרעטער — פּלעט דאָ און אויך ווייל דיר בעצאָהלען אַ דאָפּעלטע פּענסיע. אַזאַ אָפּמאַך איז לויט'ן געזעץ נישט גולטיג און בעטט ניט ריכטיג וועלט דער אָנגעשטעלטער נישט געקאָנט אַרויסבעקומען זיין תביעה.

אַ האַנדעלס-געהילף און אַ וואַר-שטאַט אָדער אונדזערע-אויגמערגע-מוג (ווי דרוקערייען, בעקערייען א.א.ו.) האָט, ווי עס איז שוין אויבען דערמאָנט געוואָרען, אַ רעכט אויף אורלויב בלויז דעמעלט, ווען אין דעם דאָזיגען וואַר שטאַט אַרבייטען אַ פערטל יאָהר אין אַ אַרבייטער. די דאָזיגע בעשטימונג בעציהט זיך אָבער נישט אויף תלמידים און מערמ-נאַמאַרען, ווייל זיי קומט אויף יעדע פאַל אַנ'אורלויב פון 14 טעג נאָך אַ יאָהר אַר-בייט. דאָס זעלבע איז נוגע יונגע אַרבייט-מער. ד. ה. אין עלטער פון 18 יאָהר, וועלכע געגינען אויך פון אַ 14-מאָנאַטיגען אורלויב נאָך אַ יאָהר אַרבייטס-צייט (אַ געוועהנלעכער אַרבייטער אויבער 18 יאָר בעקומט בלויז 8 טעג).

פאַר דער אורלויבס-צייט דעם אַרבייטער צו בעצאָהלען דעם פּולען אַ-ריכטיגע אַרבייטס-צייט, אַזוי ווי אַלע אַנדערע אַרבייטער, אַזוי ווי אַלע אַנדערע אַרבייטער, אַזוי ווי אַלע אַנדערע אַרבייטער.

(ענדע—ז יט 6)

ווען דאַרפען בעקומען אורלויב

פיזישע און גייסטיגע אַרבייטער

גענויע בעשטימונגען פון געזעץ וועגען די בעדינגונגען.

פון ד"ר מיכאל שוואַרץ.

די מלוכה און פעראַנטוואָרטלעכקייט צו בעשיצען דעם אַרבייטער כעגן און וואַכען אויבער דעם, אַז זיינע כחות זאָלען נישט אויסגענוצט ווערען אויבער מאָס. נאָך אַ צייט פון שווערער אַרבייט, קומט אויהם אַן אויסריה-צייט, און וועלכער ער זאָל זיך קאָנען צוריק-שטעלען די פערלוירענע כחות, און אויף זאָטלען נייע פאַר ווייטערדיגער אַר-בייט. דערין און אויך עגדלעך פערענ-טערעסירט דער אַרבייטער נעבער, ווייל כער דאַרף דעם אויסגעפרוכטען אַרבייט-טרעג סטאַבויל פאַר זיין וואַרשטאַט, גע-שעפט, אָדער פאַבריק. אונטערגעהע-טיגע. דערפאַר קומט די געזעצגעבונג-שעפט קערפּערשאַפט און דעגילירט, צו זאָגען מיט אַלע אַנדערע וויכטיגע פראַגען לעמען פון אַרבייט און אַרבייטער-שיץ. אויך די פראַגע פון אורלויבען.

און פּוילען רעגולירט דעם דאָזיגען ענין דאָס געזעץ פון 16. מאַי 1922 און די מינעסטעריאַל-פערארדנונג פון 11. יוני 1923. בעזונדערע פאָרשריפטען זע-נען פאַרהאַן פאַר פיזישע און אַנדערע פאַר גייסטיגע אַרבייטער. פאַר פיזישע אַרבייטער פערפאָלגען קורצערע אויר-לויבס-טערמינען. מן הסתם פלעגט נישט אָפּ די פיזישע אַרבייט אַזוי שטאַרק דעם מענש, ווי די גייסטיגע. יעדענפאַלס זע-הען מיר און דער גאַנצער געזעצגעבונג אַ פרוויזענדיגע שטעלונג פון'ם גייסטי-גען אַרבייטער.

ווער און בערעכטיגט צו גענוסען פון אורלויב? דערויף ענטפערט דאָס דע-מאָנטע געזעץ: אַרבייטער, וועלכע זע-נען בעשעפטיגט אויפ'ן סמך פון אַנ'-אַרבייטס-קאָנטראַקט און האַנדעל, ביי-ראָס נאַפּט- און קויהלען-גרובענס, אונ-דוסטריע, שיפטאָלען, אַנשטאַלטען פון סאָציאַלער הילף, אָדער עפענטלעכער השגחה, אַלץ אויגס, צו און עס אַ פרי-וואַט-אונטערגעהמונג, אָדער זי געהערט צו דער מלוכה, אָדער געמינדע — גע-נוסען פון אורלויב. דערפון גענוסען אָבער נישט: 1) אַרבייטער, וואָס פון'ם אויס פלוין סעזאָן-אַרבייט, ד. ה. אַזאַ אַרבייט, וואָס דויערט נישט לענגער ווי 10 חדשים און יאָהר, ווי מויערדיג-געהולפען א.א.ו. 2) געהולפען און אַר-בייטער און וואַרשטאַטען און אונדום-מרוע-אונטערגעהמונגען, וועלכע בעשעפ-טיגען נישט מעהר ווי 4 אַרבייטער (אַל-זאָ אַ דרויערייען, וועלכע בעשעפטיגט בלויז 3 זעצערס און נישט מחויב צו גע-בען אורלויב אויהדץ אַרבייטער.

ווי לאַנג דויערט די אורלויב-צייט?

אַרבייטער גענוסען נאָך אַ יאָהר אַר-בייט 8 טעג: אורלויב. נאָך 3 יאָהר אָהן-הפסקה'דיגער אַרבייט און דער זעלבער אונטערנעהמונג — 15 טאָג אורלויב. גייסטיגע אַרבייטער בעקומען שוין נאָר 6 חדשים אַרבייט 15 טאָג אורלויב און נאָך אַ יאָהר — 1 חודש.

אַלס גייסטיגע אַרבייטער בעטראַכט דאָס געזעץ די, וועלכע פיהרען נוט אויס קיין פיזישע אַרבייט, ווי למשל: אויפ-זעהער, פערוואַלטערס, אונטשוגערען, מוסטערס, בעשעפטיגע אין ביוראָס, וועלכע פיהרען חשבונות, ווי בוכהאַל-טערס און אַנדערע קאַנצעלאַריע-אַרבייט-טען, קאָרעספּאָנדענטען, פערקויפערס און געשעפטען מיט געענדיגטע סטוריען

לאדז
11 יוני 1930.
זון אויפגאנג: 3.17
זון אונטערג אנג: 7.49

מיטוואך,
ט"ו
סיון תר"ץ
פ' בהעלותך

טאג-כראניק

דער פאבאר

ווער דארף זיך היינט צו שטעלען.

מיטוואך, דעם 10-טען יוני דארפען זיך צושטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1 (זאקאזטנא 82) די געבוירענע אין יאהר 1909 פון 8-טן קאמיסאריאט און זשערע נעמען הויבען זיך אן מיט —

K

פאר דער קאמיסיע נומער 2 (אגראזאוא 34) דארפען שטעהן די געבוירענע אין 1909 וואס וואוינען אין 12 קאמיסאריאט און זשערע נעמען הויבען זיך אן מיט —

A B C D E F G

פאר דער קאמיסיע נומער 3 קאשטשוש קי 21) יאהרגאנג 1908 (אדראטשענעס) פון 5 קאמיסאריאט– פון L ביז P

פראצעס וועגען לאדזער קהלה-וואהלען

פאר'ן העכסטען טריבונאל אין וואַרשא

די דעציזיע וועט פערעפענטליכט ווערען דעם 28 יוני

פון וואַרשא ווערט אונז מעלעפאָנירט: אין העכסטען טריבונאל אין נעבמען פאָרגעקומען דער פּראָצעס וועגען לאָדזער יודישער קהלה.

מצד די אָנקלאָגער, די פרנסים האָמאַן און פלאטאו אין ארויסגעטרעטען אדוו. דעפ. הארטגלאס; מצד דער קהלה — די אדוואקאטען קוטשינסקי און גרינוואסער.

די דעציזיע פון העכסטען טריבונאל וועגען דעם מאָרדס פון די דורכגעדרעהטע לעצטע וואהלען צו דער קהלה-פאָרוואַלטונג וועט ארויסגעטראָטען ווערען דעם 28. יוני.

דער אורטייל און דעם ענין וועגען דעם, צו צוויי שוואָגערס מעגען זיך גע־פונען אין אין קעדפערשאפט (מינצ־בערג—מאַקאָווער) וועט ארויסגעטראָטען ווערען דעם 5. יולי.

רעמאנט אין די הייזער

(ב) די פאָליציי קאָמיסאריאטען האָבען בעקומען אַ פעראָרדנונג צו קאָנטראָלירען צו די ווירטסלייט, וואָס האָבען בעקומען אַ בעפעהל צו רעמאָנטירען און אויפפרישען זייערע הייזער, האָבען זיך שוין גענומען צו דער ארבייט. דאָ, ווי עס וועט זיך ארויסווייזען, אַז די פעראָרדנונג איז נישט נישט אויסגעפיהרט געווארען, וועט דעם רעמאָנט מאַכען די שטאָט, און דער ווירט וועט מוזען אומקעהרען די הוצאות נאָך מיט אַ געלד-שטראָף אַלס צולאָג.

גאט, שיק אַ ביסעל רעגען...

דאס איז דאס געבעט פון יוד און פויער

פון די דערפער אין לאָדזער סביבה קומען אָן ידיעות וועגען דער בעאונרוהיגונג, וואָס עס הערשט צווישן דער פויערן-בעפעלקערונג צוליב די גרויסע היצען. די תבואה אין פעלד שטעהט שעהן, זי האַלט שוין ביי אָפּבליהען און עס איז נויטיג אַ ביסעל רעגען, אויב נישט, קאָנען די פעלדער פערדאָרט ווערען.

נאָך ערגער זענען די ידיעות פון די סעדער, וואָס זענען אין זעהר אַ גרויסער צאָהל געפאָכטעט דורך יודען. דאָס פריה-אויבס לעכצט אויך נאָך רעגען, אויב נישט געהען לאיבוד אַ סך האָפנונגען פון יודען צו פערדינען אויף ברויט איבער'ן זומער. קאַרשען בעקומען די קאָליר נאָך איידער זיי ווערען רייף.

אַ ביסעל רעגען קאָן דאָס פעלד און דעם אויבס-גאָרטען נאָך אָפּראַטעווען...

ענגלישע, פראנצויזישע און איטאל-יענישע אפיציערעז אין לאדז

צוליב די ספּאָרט-פּעטערלוקטען און ספּאָלע זענען ספּעציעל געקומען קען פּוילען ענגלישע, פראַנצויזישע און איטאַליענישע אָפיצירען. די אויסלענדישע אָפיצירען זענען קען אין לאָדז, אין דער בעגלעטונג פון וויצע-קרונס-מונוסטער געגעראַל קאָנאַשעוסקי.

שילער אויף זומער-וואוינונג

צירקולאר פון שול-קוראטאר

דאָס שול-קוראַטאָריום האָט בעאויפראַגט די דירעקציעס פון אַלע לאָדזער גימנאַזיעס און „פּאַוושעכע" שולען, זיי זאָלען נאָך אין דער הייטיגער וואָך בעפעלען פון די לימודים די שולער, וואָס זענען קוואַליפיצירט געוואָרען דורך אַ דאָקטאָר צום אַרויספאָהרען אויף זומער-וואוינונג.

ווידער מיניסטעריאל-קאנטראלע איז לאדזער מאגיסטראט

די טעג ווערט אין לאָדז דערוואַרט אַ נייע-מאַגיסטראַט - לסטראַציע, וואָס וועט האָבען דעם ציל פעסטצושטעלען, ווי אַזוי דער מאַגיסטראַט בעגעהט זיך מיט די פאָנדען, וואָס דאָס אַרבייטס-מונוסטעריום בעשטימט אויף שטיצע פאַר לאָדזער אַרבייטסלאָזע. די לומ־טראַציע וועט דורכגעפיהרט ווערען דורך דעלעגאַטען פון אַרבייטס-מונוס־טעריום.

יודישער פארשטעהער

אין דער שטאטישער קאמיסיע פאר סאציאלער שוץ

די יודישע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס האָבען דעלעגירט אין דער שטאָטישער קאָמיסיע פאַר סאָציאַלער הילף ביי דער „אָפיצקע ספּאַלעטשנאַ" דעם ה' סט. יאַראָטשינסקי.

יודישע פאָרשטעהער וועלען וואַרשיינליך אויך זיין פערטרעטען אין דער דאָזיגער קאָמיסיע מצד דער שטאָטישער אינסטיטוציע פון אָפיעקונעס, וואָס צעהלען אין זייערע רייהען 11 יודען.

שול-פעריען

די פעריען און די פאָושעכע שולען און לאָדז וועלען זיך אָנהויבען דעם 28. ד. ח.

פון הילפס-עראייו „תומכי אורחים"

די היינטיגע גאָרטען פערווייַלונג אין העלענאָוו וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען לטובת „תומכי אורחים" איז צוליב ניט פּראָאיסגעזעהענע סיבות אָפּגעלעגט געוואָרען. דער טאָג, ווען די גאָרטען פערווייַלונג וועט פאָרקומען, וועט בעזונדערס מיטגעטיילט ווערען.

שווערע אויטא-קאטאסטראפע

1 ארבייטער דער'הרג'עט, 6 פערוואונדעט

(וו) נעבען דאָרף ניעמין זאָבאָרני איז פאָרגעקומען אַ שווערע אויטאָ-קאַטאַסטראָפע. אַ פּאַסאַזשיר אויטאָ, וואָס איז געפאָהרען קיין קראָקאָ איז מיט אימפּעט אַרויפגעפאָהרען אויף אַ גרופּע ארבייטער, וואָס זענען געווען בעשעפטיגט אויפ'ן שאָסעע. 1 ארבייטער איז דער'הרג'עט געוואָרען, 6 האָבען בעקומען שרעקליכע וואונדען.

די זגערזשער פאליציאנטען, וואס האבען געשלאגען קרייצמאנען

וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראנטוואָרטליכקייט

אינטערווענץ פון ד"ר ראזענבלאט ביים פאוויאטאוועסטאראסטא

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ברוטאַלער האַנדלונג פון אַ זגערזשער פּאָליציאַנט געגען דעם יודישען דראָזשקאַרזש שמואל קרעצמאַן, וועגען וואָס מיר האָבען שוין געשריבען אין „לאָדזער טאָגעבלאַט" האָט דער סעם־דעפּוטאַט ד"ר אָזענבלאַט אינטערוויו־נירט בעם סטאַראָסטע פון לאָדזער פּאָוויאַט, אַז די שילדיגע זאָלען שטרענג בעשטראָפט ווערען. דער סטאַראָסטע האָט צוגעזאָגט תיכף אונטערצוגעמען אַ'יוסטאָרשונג, און די שולדיגע אין שלאָגען קרעצמאַן'ס וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראַנטוואָרטלוקייט.

טראגישער זעלבסטמארד

פון א לאדזער קאבארעט-ארטיסטקע

(פ) אין לאָדז איז געווען בעקאַנט די קאַבאַרעט - אַרטיסטקע אַנטאַ-מאַריא וויעלאָווטשאַק, וועלכע איז רויסגעטרעטען מיט אַרפאָלג און די לאָדזער נאַכט־לאָקאַלען אונטערן פּסשוודאָנים די „שפּאַ נערין". לעצטענס האָט זי פערלוירען אויהר באַפאַלאַרימעט און איז שוין נישט אנגאַזשירט געוואָרען און קען שום נאַכט־לאָקאַל. אַזוי אַרום איז די אַרטיס־טין אינגצוגעזען אַראָפּ פון דער מדרגה און האָט אָנגעהויבען לעבען גוים. לעצ־טענס האָט זי געוואוינט אַלס סובלאָ־קאַטאַרקע אויף פּאָמאָרסקע 5.

אין דער פאַר-לעצטער נאַכט האָבען די ווערקאָוטשאַק'ס מוט-וואוינער דער־הערט פון אַהר צימער אַרויס קרעכ־צען. די טור איז נזוען געשלאָסען. פאַרפוהלענדיג שלעכט, האָט מען אויפגעבראָכען די טור. די אַרטיסטין איז געלעגען אויף אַזהר בעט און שוועכ־ד יסודים פון אָעלכע זי איז אין אַ באָר מינוט אַרום געשטאָרבען. דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר האָט פעסט־געשטעלט, אַז די אַרטיסטין האָט זיך פער'סמ'ט מיט אַ אינבעכאַנטען גיפט, וואָס זי האָט אינגענומען אַ גרויסע דאָזע.

דער טויטער קערפּער פון דער זעלבסטמערדערין איז אָפּגעפיהרט גע־וואָרען און פּראָזעקטאָריום. וועגען דער סיבה פון טויט ווערט געפיהרט אַנ־אויספאָרשונג.

די פערשטאָרבענע איז אַלט געווען 24. יאָהר.

—:0:—

גרשון סיראטא'ס

אויפטריט אין פילהארמאניע.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט וועט אונז דער בעריהמטער אויבער־קאַנטאָר גרשון סיראָטא מזכה זיין פריי־טאָג אָוועגד און שבת פריה מיט זיינ'ס אַנ'אויפטריט אין „פילהאַרמאָניע". עס איז איבעריג צו זאָגען, אַז די דאָזיגע ידיעה האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע צו־פרידענהייט ביים גרויסען עולם ליבהאָ־בער פון חזנישער גנינה, וועלכע וועלען איצט האבען די מעגליכקייט צו הערען דאָס מתיקות'דיגע דאַווענען פון וועלט-בערימטען חזן פאַר זיין אָפּפאָה־רען קיין דרום-אַמעריקא.

היינט זיצונג פון קהלה-ראט

היינט אָוועגד וועט פאָרקומען אַ זי־צונג פון קהלה-ראַט. עס וועט פאָרט־געזעצט ווערען די דעבאַטע איבער'ן קתלה-בודזשעט פאַר 1930.

נייע גאַסען צו פאלעשיע

(מ) אַרום דער שטאָטישער וואוינונגס־קאָלאָניע אויף „פאָלעשיע" ווערען איצט אויסגעבויט נייע גאַסען. עס זענען שוין אויסגעגראָבען געוואָרען 8745 קוביק־מעטער ערד, 8193 קוואַדראַט - מעטער מיטען-גאַסען איז שוין אויסברוקירט געוואָרען. אין אַפּריל און מאַי האָבען די דאָזיגע אַרבייטען אָפּגעקאָסט דער שטאָט 118,204 זל.

דאס קריין-געריכט

אין נייעם בנין

(—) מאָרגען טראָגט זיך איבער אין דער נייער געביידע פון קריין-געריכט אויף פּלאַץ-דאָמבראָווסקיעגא די שטראָף־אָפּטיילונג; דעם 17. ד. ח. די ערשטע ציוויל-אָפּטיילונג; די רעכטן-אָפּטיילונג, קאַסע און אויפגאַב-ביוראָ; ד. 18. ד. ח. די 5. שטראָף - אָפּטיילונג און די 6-טע שטראָף-פּי[illegible]נ-אָפּטיילונג (אָפּעלאַציע), דעם 21. ד. ח. די האַנדעלס-אָפּטיילונג און די אָפּטיילונג פאַר האַנדעלס-רעגיס־טער;

עלעכטרישע לאָמפּען אין די פינסטערע גאַסען

(וו) די עלעקטראָוניע איז געכטען צוגעטרעטען צו אינסטאַלירען עלעק־טריש ליכט אין די עקען שטאָט, וו־ב־ליוט, כאַיני, ווי אויך די גאַסען נאָוו־ראָט, קאַראָלא, גלובנא, פּוסטא, קיליס־סקי און זשעראָמסקי.

—=0&0=—

פון לאדזער האנדעלס-געריכט

—=0&0=—

נאדזארעז און באנקראטעז

פרינציפיעלער אורטייל וועגען נעמען פון אנאנימע פירמעס

(5) די פראַגע וועגען ערלערן די נע־מען פון פירמעס ווערט טראַקטירט דורך'ן האַנדעלס-געריכט פרינציפּיעל. צוליב דעם און כדאי צו ברענגען אַנ'אויסזיל אונבער אַזאַ ענין:

הענריק באַנקער און קאָנסטאַנטי ראָ־זענפעלד בעזיצען אַ קוילען-סקלאַד און באַביאַניץ. די פירמע האָט עקזיסטירט אונטער'ן נאָמען „קאָנסטאַנטי ראָזענ־פעלד און שותפים". און אַ יאָהר אַרום האָט די פירמע זיך געוואָלט משנה-שם זיין אויף „קאַרבאָווים", בעזיצער: באַנ־קער און ראָזענפעלד. דאָס געריכט האָט די בעטע אָפּגעוואָרפען מיט פאָלגענדע מאָטיוון: אויב די פירמע און דורך די זעלבע שותפים שוין געפיהרט געוואָרען אַ יאָהר צעט, און און אונטערעם פון אָנשטענדיגקייט און רגילות גלעכער צו לאָזען די פירמע בעם אַלטען נאָמען. די פירמע מוז געשאַפען ווערען מען מאָר זי נישט ענדערן אַהן אַ יוריסטישער סיבה. אויבריגענס און אונבערעכטיגט צו געבען פירמעס סתם אויסגעטראַכטע נעמען ווי למשל „קאַרבאָווים".

ווייל באַנקער און ראָזענפעלד האָבען זיך שוין אָנגעהויבען געברויכען און זע־ער געשעפט מיט'ן נאָמען „קאַרבאָווים", און יעדער פון זיי פאַר'משפט געוואָרען צו 100 זל. שטראָף.

דאָס געריכט האָט אָפּגעוואָרפען אַ פון מע צו רעגיסטרירען אַ נייע פירמע אונ־טער'ן נאָמען „ראַדיאָפאָן". ווייל עס עקזיסטירען שוין פירמעס „ראַדיע", „ראַדיאָלא" א. א.

* * *

דער בעזיצער פון דער פאַרבערעט אי־ראָקומשנער 17. אָטמאַן שטאַדטלענ־לענדער האָט געלמען אָפּגעגעבען אַ פון מע וועגען בעשטימען איהם אַ „נאַר־זאַר". די אקטיוען פון דער פירמע בע־טרעפען 40.000 זל. די בנינים זענען ווערט 330.000 זל., די מאַשינען — 80,000 זל., די אויבריגע אינוריקטאַנגען — 40,000 זל., די נישט-פלוסיגע אַק־טיוען בעטרעפען אַרום 450.000 זל., אַלזאָ 5/6 טייל פון די גאַנצע אַקטיוען. דער אינגענער קאַפּיטאַל בעטרעפט 340 טויזענד זל., דער געבאָרענער קאַפּיטאַל

פאבריק-מייסטער איז גייסטיגער ארבייטער

איהם קומט א 3-חדשים'דיגע ענטשעדיגונג

(§) אין סעפּטעמבער 1929 האָט דער פאַבריקס-מייסטער פעליקס ליסקעוויטש אָנגעקלאָגט זיין אונטערנעמער סאַמוּעל טורנער אין אַרבייטס-געריכט און גע־פאָדערט פאַר 3 חדשים ענטשעדיגונג נאָכ'ן אַוועקגעהן פון דער אַרבייטס־שטעלע. דער פּראָצעס איז אַדורכגע־נאַנגען אייניגע אינסטאַנצען און האָט צנדליך אָנגעשפּאַרט אין העכסטען גע־ריכט. דאָס העכסטע טריבונאַל האָט אַנערקענט, אַז ליסקעוויטש, וועלכער האָט בעקומען צו זיין דיסקאָזיציע עט־ליכע אַרבייטער און האָט פון צייט צו צייט אָפּגעגעבען דער פירמע ראַפּאָר־טען וועגען דער אַרבייט פון די זעלבע אַרבייטער, איז אַ גייסטיגער אַרבייטער, וועלכען עס קומט אין פאַל פון אַנ'אָפּ־זאָג אַ 3 חדשים'דיגע ענטשעדיגונג.

דאס נייע וואונדער פון דער וועלט

פאטאגראפישע בילדער דורך ראדיא

די ראַדיאָ-טעלעגנוק און אַ יונגער פאַק־טאָר אין אונזער לעבען און דערוויבער אין זי אַזוי ענערגיש און אַרפונדערויש. קודל-פל האָט די ראַדיאָ-טעלעגנוק אָפּגע־טון אַזאַ שטוקעל אַרבעט, ווי שאַפען אַ טעלעגראַף און טעלעפאָן אָהן דראָטען, וואָס דאָס בעדייט פאַר דער ענטוויקלונג פון דער צוזוילזאַציע און אויבערונג צו וואָגען. נאָך די דאָזיגע עפּאָכע־מאַכ־ענדע אַרפונדונג האָט זיך אויצט די ראַדיאָ מיט דעם פּראָבלעם, ווי אַזוי אויבערצו־שיקען בילדער און פאָטאָגראַפיעס מיט דער הילף פון ראַדיאָ פון אין אָרט אויפ'ן צווייטען, אַז עס זאָל אַרויסקו־מען „געמאָקט", אַזוי ווי פון אַ פאָטאָ־ראַפישען אַפּאַראַט אַפּויר. און ווי עס שטעט האַלט מען שוין מיט דעם דאָזי־גען ענין אויף אַ וועג. אַנדערע ראַדיאָ־טעלעגנוקער זוכען און זוכערע לאַ־בארטאָריעס און קלעהרען אַרען, ווי אַזוי אויבערצושיקען עלעקטרישע לוכט מיט דער חילף פון ראַדיאָ, אָט אַזוי, ווי מען שיקט אויבער די מעגשלוכע שטום. און מיר קאָנען זיך נאָרנישט פאָרשטעלען, וואָס פאַר אַנ'אויבערקעה־רענישן די דאָזיגע אַרפונדונג, אויב זי וועט געלונגען, וועט מאַכען און אַלע געבוימען פון אונזער לעבען.

די מעגלוכקייט אויבערצושיקען עלעק־טרישע לוכט און ענערגיע דורך ראַדיאָ שטיצט זיך אויף פאָלגענדע עקספּע־ריי־מענטען:

אויב מיר וועלען נעמען אונזער נאָר־מאַלער דערעקטאָר-אַפּאַראַט און מיר וועלען צו אויהם צוגעבען די כוואַליע פון דער אָפּגעהם-סטאַציע, וועלען אין דער דאָזיגער קאָנסטרוקציע עגמשטעהן פערשודענע עלעקטרישע שטרומונגען.

אויב מיר וועלען אויבערטראָגען דעם דאָזיגען קאָמבינירטען אַפּאַראַט און דער דירעקטער סביבה פון דער אָפּ־נעהם-סטאַציע, וועלען די עלעקטרישע ערשטיגונגען האָבען אַ פיל שטאַרקערע קראַפט. אַלס פּראָבע קאָן מען און אַזאַ קאָמבינירטען אַפּאַראַט אַרטנשטעלען אַ קלען עלעקטריש-טשען-לעמפּעל און זיך צוקוקען, וואָס עס וועט דערמיט פאָר־קומען. ווען מיר וועלען דערגעהנטערען דעם דאָזיגען אַפּאַראַט צו דער אַנטענע וועלען מיר בעמערקען, אַז דאָס לעמ־פּעל הויבט אָן צו לעכטען. פון דער דאָזיגער ערשטיגונג קאָן מען קומען צו אַ גאַנץ פּשוט'ן אויספיהר:

אויב מען קאָן אָנצינדען אַ קלען עלעקטריש לעמפּעל, וואָס געפינט זיך עטלוכע מעטער פון דער אָפּנעהם־אַנ־טענע. פאַר וואָס זאָל מען שוין

אויך נישט קענען אָנצינדען גרעסערע עלעקטרישע לאָמפּען אויף אַ ווייטען מרחק פון דער אַנטענע? און אַזעלכע פראַגען זענען נישט קען נאַרישע. די געשוכטע פון דער מאָדערנער טעכניק ווייס צו דערצעהלען וועגען זעהר פיל ערפינדונגען, וועלכע זענען געפּוירען גע־וואָרען אויף אונזער וועלט אַ דאַנק טאַ־קע אַזעלכע קלאָרע־קשיות.

דער לאָקאָמאָטיוו, וואָס פלוהט הינט, ווי אַ רוח אויבער בערג און טאָלען, האָט מען צוערשט געבויט מיט'ן צוועק, אַז ער זאָל בעדינען אַ גאַנץ קלענעם שטח, דאָס זעלבע איז אויך געווען מיט דער עלעקטרישער מאַשין, נאָו וכדומה. און שפּעטער, אַז די פּראָבע האָט זיך אינ־געגעבען, האָט מען זיך פערמאָסטען אויף גרעסערע שטחים.

ווי מיר האָבען שוין געזאָגט, ווייסען מיר נאָך הינט נישט אַפילו אָפּצושאַצען די אויבערעקהרענוש, וואָס עס וועט אָנ־מאַכען די ערפינדונג פון אָנצינדען עלעקטרישען לוכט אָהן דער חילף פון דראָטען. קודם כל די אינטאַלאַציע פון אַזאַ לוכט וועט זיין ווידערשטאַנדס־פעהיג געגען די גרעסטע שטורמען און דער וועלט. מען וועט נישט דאַרפען קיין קאַבעל, קיין כלופּס און אינאָלאַציע־מעפּלעך וכדומה אויסנאַבען, וואָס מאַ־כען דאָס עלעקטרישע לוכט זעהר טייער. מען וועט נישט מורא האָבען פון קיין קורץ-שלוס און מיט דער צרה פון די קאָרקעס, און צוטיטענס וועט די עלעקטריצישע קאָנען אַרבנדרינגען און די ווייטסטע מקומות פון דער וועלט, דאָרט וואו עס איז אונמעגלוך אויסצו־בויען די דאָזיגע עלעקטרישע סטאַציעס. און ווי בעוואוסט און שוין מאַקע דעם אינטאַליגענטען גראַף מאַרקאָני געלונגען אָנצוצינדען די לאָמפּען פון אַ שטאָט און אויסטראַליען. זוצענדיג אין אַ קאַ־בינעט פון זיין יאַכט-שיף אויפ'ן מיט־לענדישען ים. דאָס נייע וואונדער פון ראַדיאָ האָלט שוין בײַ בעקומען אַ זיך בלוט און פלעש פון אַ רעאַלער ערפינדונג, וואָס אַ פאָלאַסאַלע ווירקונג פון דער חילף פון דראָטען.

שווערע אויטא-קאטאסטראפע

1 ארבייטער דער'הרג'עט, 6 פערוואונדעט

(וו) נעבען דאָרף ניעמין זאָבאָרני איז פאָרגעקומען אַ שווערע אויטאָ-קאַ־טאַסטראָפע. אַ פּאַסאַזשיר אויטאָ, וואָס איז געפאָהרען קיין קראָקאָ איז מיט אימפּעט אַרויפגעפאָהרען אויף אַ גרופּע ארבייטער, וואָס זענען געווען בעשעפ־טיגט אויפ'ן שאָסעע. 1 ארבייטער איז דער'הרג'עט געוואָרען, 6 האָבען בעקו־מען שרעקליכע וואונדען.

פון לאדזער, האנדעלס-געריכט

—=0&0=—

נאדזארעז און באנקראטעז

פרינציפיעלער אורטייל וועגען נעמען פון אנאנימע פירמעס

(5) די פראַגע וועגען ערלערן די נע־מען פון פירמעס ווערט טראַקטירט דורך'ן האַנדעלס-געריכט פרינציפּיעל. צוליב דעם און כדאי צו ברענגען אַנ'אויסזיל אונבער אַזאַ ענין:

הענריק באַנקער און קאָנסטאַנטי ראָ־זענפעלד בעזיצען אַ קוילען-סקלאַד און באַביאַניץ. די פירמע האָט עקזיסטירט אונטער'ן נאָמען „קאָנסטאַנטי ראָזענ־פעלד און שותפים". און אַ יאָהר אַרום האָט די פירמע זיך געוואָלט משנה-שם זיין אויף „קאַרבאָווים", בעזיצער: באַנ־קער און ראָזענפעלד. דאָס געריכט האָט די בעטע אָפּגעוואָרפען מיט פאָלגענדע מאָטיוון: אויב די פירמע און דורך די זעלבע שותפים שוין געפיהרט געוואָרען אַ יאָהר צעט, און און אונטערעם פון אָנשטענדיגקייט און רגילות גלעכער צו לאָזען די פירמע בעם אַלטען נאָמען. די פירמע מוז געשאַפען ווערען מען מאָר זי נישט ענדערן אַהן אַ יוריסטישער סיבה. אויבריגענס און אונבערעכטיגט צו געבען פירמעס סתם אויסגעטראַכטע נעמען ווי למשל „קאַרבאָווים".

פאבריק-מייסטער איז גייסטיגער ארבייטער

איהם קומט א 3-חדשים'דיגע ענטשעדיגונג

(§) אין סעפּטעמבער 1929 האָט דער פאַבריקס-מייסטער פעליקס ליסקעוויטש אָנגעקלאָגט זיין אונטערנעמער סאַמוּעל טורנער אין אַרבייטס-געריכט און גע־פאָדערט פאַר 3 חדשים ענטשעדיגונג נאָכ'ן אַוועקגעהן פון דער אַרבייטס־שטעלע. דער פּראָצעס איז אַדורכגע־נאַנגען אייניגע אינסטאַנצען און האָט צנדליך אָנגעשפּאַרט אין העכסטען גע־

דאס נייע וואונדער פון דער וועלט

פאטאגראפישע בילדער דורך ראדיא

די ראַדיאָ-טעלעגנוק און אַ יונגער פאַק־טאָר אין אונזער לעבען און דערוויבער אין זי אַזוי ענערגיש און אַרפונדערויש. קודל-פל האָט די ראַדיאָ-טעלעגנוק אָפּגע־טון אַזאַ שטוקעל אַרבעט, ווי שאַפען אַ טעלעגראַף און טעלעפאָן אָהן דראָטען, וואָס דאָס בעדייט פאַר דער ענטוויקלונג פון דער צוזוילזאַציע און אויבערונג צו וואָגען. נאָך די דאָזיגע עפּאָכע־מאַכ־ענדע אַרפונדונג האָט זיך אויצט די ראַדיאָ מיט דעם פּראָבלעם, ווי אַזוי אויבערצו־שיקען בילדער און פאָטאָגראַפיעס מיט דער הילף פון ראַדיאָ פון אין אָרט אויפ'ן צווייטען, אַז עס זאָל אַרויסקו־מען „געמאָקט", אַזוי ווי פון אַ פאָטאָ־ראַפישען אַפּאַראַט אַפּויר. און ווי עס שטעט האַלט מען שוין מיט דעם דאָזי־גען ענין אויף אַ וועג. אַנדערע ראַדיאָ־טעלעגנוקער זוכען און זוכערע לאַ־

קופאן 133 №
אויף אומזיסטע
יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונ'ם דאָזיגען קופּאָ קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גיל־טיג היינט מיטוואך,
דעם 11. יוני פון 8—9 אָוו.

לאדזער בעקעריי בעזיצער

פאדערט צוריק א העלפט פון איינגעצאלטן אומזאץ-שטייער

ענערגישע אקציע ביים מיניסטעריום און פינאנץ-קאמער

א דעלעגאציע פון לאדזער יודישע און קרימינאלע בעקערס האבן פארגעשלאגן דאס אויבערגעגעבן דעם פינאנץ-מיניסטער א מעמאריאל מיט דער פארלאנג צוריקצוצאהלן די בעקערס-בעזיצער דעם נאנצן בעטרעף פון איינגעזעצלעך-אנגעשאטן אומזאץ-שטייער זיט 1925, ד. ה. פאר 5 יאהר צייט צוריקגעבן א העלפט פון געצאהלטן אומזאץ-שטייער, דעם אין 1925 און ארשיבן די פארארדנונג, וואס אט בעשטימט פאר בעקערס אומזאץ-שטייער אין דער הייך פון 1 און א פארטעל פראצענט, א פאר-ארדנונג, וועלכע איז, ווי בעקאנט, לעצטענס בעקרעפטיגט געווארן דורך אנ'ארמיל פון העכסטן געריכט.

דער דעלעגאציע האט מען אין מיניסטעריום געגעבן א גנאדיגן, אבער גוט קיין קאנקרעטן ענטפער. פון גוט-אנפארמירטע קרייזן גוט מען אויבער, אז אין די נאהענטסטע טעג זאל ערשיינען א צירקולאר, וואס וועט בעשטימען אין אין א פארטעל פראצענט אומזאץ-שטייער פאר בעקערס, אנהויבענדיג פון 1930.

אין די קרייזן פון פינאנץ-אמט הערשט א מעגדאניץ, אז פאר די בעקערס וואס האבן אין 1929 ריזיקירט אפ צוגעבען סתם אין דער וועלט ארבן (אהן שום אויסזולט אויף ערפאלג) בזמעס וועגן אנווענדען פאר זיי 1 פראצענט פון אומזאץ, וואס אויב געצאהלן דעם אומזאץ-שטייער פאר'ן פערגאנגענעם יאהר אויך לויט דער „סטאווקע" פון 1 און א פארטעל פראצענט.

נעלמען אין וועגן דעם פארגעקומען א גרויסע פארזאמלונג אין יודישן בעקער-צעך. עס איז בעשלאסן געווארן אונטערצוגעבען אנ'ערגישע אקציע, אז אלע לאדזער בעקערס-אונגעטומער זאלן אויסגעבן אפגעבען בזמעס וועגן 1 פראצענט און אז די בזמעס זאלן בערעכנט ווערן. די בעקער לייגען גרויס האפנונג אויף דער דאזיגער אקציע.

וועגן דעם וועט א בעקער-דעלעגאציע זיך אויך ווענדען צום פרעזעס פון דער לאדזער פינאנץ-קאמער, ה' קיבארסקי.

לאדזער אינדוסטריעלער

נעגעז נארמאליזאציע-קאמיטעט

(וו) צווישען די לאדזער אינדוסטריעלער האט ארויסגערופען פערביטערונג די פערארדנונג פון אינערן-מיניסטעריום, אז רעגירונג - בעשטעלונגען זאלען בעקומען נאר אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען, וועלכע שטיצען אונטער מאטעריעל דעם פוילישען נארמאליזאציע-קאמיטעט. די לאדזער פאבריקאנטען האלטען, אז די אינסטיטוציע דארף נישט אונטערגעשטיצט ווערען, ווייל מיט איהר טעטיגקייט גראבט זי אונטער די מעגליכקייט פון פרייער קאנקורענץ.

בלינדער זיהו שלאגט מכת רצח

זייז אלטע מוטער

ווייל זי האלט אויף אין איהר היזא מלינה פאר גנבים

(א) אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אין קרעז-גריבלס אין געלטען געזעסען א געוויסער פאנאזשעלסקי, א בלונדער, וואס וואוינט מיט זיין פרוי בעי זיין אלטער 70-יעהריגער מוטער אונ'ם מאיא-וזמושען הויז אויף פראנציסקאנער גאס.

פאנאזשעלסקי'ס מוטער האט אין איהר דירה געמאכט א מלינה פאר גנבים, פון וועלכע זי האט בעקומען זעהר גוט בעצאהלט. דער בלונדער זיהו האט אבער נישט געוואלט האבען די דאזיגע געסט פאר זיינע סוב-לאקאטאן און צוליב דעם און צווישען מוטער און זיהו געקומען צו אפטע מחלוקות. ער האט בעשלאסען זיך דאס לעבען צו נעמען. צו דעם צוועק האט ער אלין קאנסטרואירט א רעוואלווער. ווען דאס וויב און נישט געווען אין דער היים, האט דער זעלבסטמערדער זיך אויסגעשאסען אין איהר געמאלדען, אז אויף אויגוסט 38 וואוינט דער ארבעטסלאזער שלאסער באלעוואו שולץ. צווישען איהם און זיין ווייב פלעגען פאר קומען צוליב מאנגעל און מזונות אפטע מחלוקות. ער האט בעשלאסען זיך דאס לעבען צו נעמען. צו דעם צוועק האט ער אלין קאנסטרואירט א רעוואלווער. ווען דאס וויב און נישט געווען אין דער היים, האט דער זעלבסטמערדער זיך אויסגעשאסען אין איהר געמאלדען, אז שולץ האט זיך נישט פויה געווען. דו וועקסלען, וואס ער האט געגומען פאר סחורה האבען זיך ארויסגעוויזען פאר געפעלשט.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אז הערש גרונים האט, מאנענדיג די מראנזאקציעס זיך אנגעגעבען אלס לעווקאוויטש, נטע בלאוואט האט זיך פאר-געשטעלט אלס גאלדרינג. אין רעזולטאט זענען גרונים און אונגער ארעסטירט געווארען.

נעלמען אין פארגעקומען דער פראצעס. בלאוואט האט זיך מודה געווען אין שווינדעל. ער האט אבער געלוגקענט, אז ער האט מומגערבעט מיט אנדערע. נטע בלאוואט אין פאר'משפט געווען אויף 10 חדשים תפיסה. אונגער אין בעפרעט געווארען.

אָפּקלאַנגען פון „אָנפאַל" אויף אשר קאָן

איז לאדזער שטאטישען געריכט

(§) אין לאדזער שטאט-גערעכט אין פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם יונגעלמאן משה עקשטיין, צוליב דער איינגעמורד פון אשר קאהנ'ס פאלאין, וואס אין שיער נישט צופאלען געווען דער „אנ'אנפאל" אויפ'ן פרעזעס פון דער „ווערזעווער מאנופאקטור".

דער אנגעקלאגטער משה עקשטיין האט אויף דער פראגע פון רוכטער ערקלערט, אז ער איז זיך מודה, אז ער האט אפט געווארט אויף פרעזעס קאן אויף טארנאווא נאס, מחמת ער האט גע-הערט, אז ה' קאן איז דער אונצוגער מענש אין לאדז, וואס וואלט אויהם גע-קאנט געבען ארבעט, אדער אנ'אונטער-שטיצונג. ארבעט האט פרעזעס קאהן אויהם נישט געגעבען און האט אויהם דורך זיין לאקיי אונטמאל אויבערגעגעבען נאר 5 זל. עקשטיין האט זיך געזעהלט בעליידיגט צוליב אזא אפפארטונגען אויהם. צומארגענס, ווען ער האט זיך גע-מראפען מיט פרעזעס קאן, האט ער אויהם געזאגט, אז דאס שפיל מיז זיך ענדיגען: אדער ער בעקומט ארבעט, אדער שטיצע, אדער... תפיסה. די ווער-מער — זאגט ער — האט ער גנשט ארויסגערעדט ערנסט, ווייל ער האט נוט געהאט דערבי קען שום בוזע פוגה. מיט ער האט דאס געזאגט, האט ה' קאן אויהם אנגעלאפט פאר'ן קאלנער און שלעפענדיג אויהם אין דער פארטיערניע ארין, האט ער געשריגען: „איך וועל אייך אנלערנען פאר אייערע דראהונגען" און ער האט גערופען פאליצי.

עס איז אויסגעהערט געווארען אלס ערות דער פראקורענט פון דער „ווערזע-ווער מאנופאקטור" אמאן שטיגערו. ער האט ערקלערט, אז סוף מאי, ארום 9 פרוה האט פרעזעס אשר קאן צו אויהם אנגעקלאגט און אויהם געמאלדען, אז אונגער עקשטיין פערשטעפט אויהם שוין אייניגע טעג און פארערט פון אויהם געלד. פרעזעס קאן האט פערארדענט דעם עגין אויבערגעגעבען דער פאליציי. דעם זעלבען טאג ארום צוויי נאכמיטאג האט פרעזעס קאן נאכאמאל מיטגע-טיילט דעם פראקורענט, אז עקשטיין גע-פינט זיך אין דער פארטיערניע פון זיין פאלאין אויף טארנאווא 61. דער ערות איז דאן אויעק אין פאלאין, פערזענליך צו רעדען מיט דעם יונגעלמאן.

צוליב דעם, וואס אשר קאן, וועלכער פונגירט אלס ערות, האט זיך נישט צו-געשטעלט, איז דער פראצעס געגען עק-שטיינען אפגעלייגט געווארען אויף א חודש.

ווי אזוי א שווינדלער, א כוואט

האט זיך אריינבעקומען אין תפיסה

(§) פון פעברואר ביז אפריל 1929 האבען הערש גרונים, נטע בלאוואט און ישראל אונגער געקויפט עלעקטרא-טעל-נישע מאטעריאלען בי דער פירמע שולץ און שותפים אויף אנדזשעיא 9. די סחורה האבען זיי בעצאהלט בלומר'שט מיט קונדישע וועקסלען. אונצווישען איז צום שותף פון דער פירמע, ה' הופערט, דערגאנגען א יריעה, אז אין שטאט פער-קויפט מען עלעקטרא-טעכנישע מאטע-יאלען מיט 50 פראצענט בילליגער. די סחורה איז פערקויפט געווארען דורך די דערמאנטע קוים פון דער פירמע שולץ. ה' שולץ האט דאן חושד געווען, אז ער האט דא צו טון מיט שווינדלער, וועלכע האבען אויהם אפגענארט מיט די וועקס-לען. צוליב דעם איז ער געגאנגען פעסטשטעלען צו די וועקסעל-אויסשטע-לער זענען נישט קיין „בר מינ'ס". ה' אונגער עקשטיין פערשטעפט אויהם שוין אייניגע טעג און פארערט פון אויהם געלד. פרעזעס קאן האט פערארדענט דעם עגין אויבערגעגעבען דער פאלוצין. דעם זעלבען טאג ארום צוויי נאכמיטאג האט פרעזעס קאן נאכאמאל מיטגע-טיילט דעם פראקורענט, אז עקשטיין גע-פינט זיך אין דער פארטיערניע פון זיין פאלאין אויף טארנאווא 61. דער ערות איז דאן אויעק אין פאלאין, פערזענליך צו רעדען מיט דעם יונגעלמאן.

צוליב דעם, וואס אשר קאן, וועלכער פונגירט אלס ערות, האט זיך נישט צו-געשטעלט, איז דער פראצעס געגען עק-שטיינען אפגעלייגט געווארען אויף א חודש.

טייוועלשער פלאן פון א זעלבסטמערדער

אליין געמאכט א רעוואלווער און זיך געשאסען

(§) אויף פונונג 38 וואוינט דער ארבעטסלאזער שלאסער באלעוואו שולץ. צווישען איהם און זיין ווייב פלעגען פאר קומען צוליב מאנגעל און מזונות אפטע מחלוקות. ער האט בעשלאסען זיך דאס לעבען צו נעמען. צו דעם צוועק האט ער אלין קאנסטרואירט א רעוואלווער. ווען דאס וויב און נישט געווען אין דער היים, האט דער זעלבסטמערדער זיך אויסגעשאסען אין איהר געמאלדען אין דער ברוסט. אויפ'ן אפהאלך פון דעם שאס זענען זיך צוזאמענגעלאפען שכנים, וועלכע האבען גע-פונען שולצ'ן אין א פאלוזשע בלוט.

אין א געפעהרליכען צושטאנד אין ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל ארין.

פערשבילטער שטרייק אין בארשט'ס פאבריק

(ב) דער שטרייק אין בארשט'ס פאב-ריק אין זגיערזש, וועלכער האט געדויערט קנאפפ 2 וואכען, איז שוין נעכ-טען ליקווידירט געווארען. די ארבייטער האבן די ארויסגעשטעלטע פאדערונגען נישט געוואונען.

מאנטראלעס פון לעבענס-מיטלען.

אין די בעקערייען, צופרידענהייט אין געוועלבער, וואו עס ווערט פערקויפט מילכוואר, לעבענס-מיטלען און צוגער-ווארג, ווערט די הענטונג וואך דורכגע-פיהרט ווערען שפרענגע סאניטאר-קאנ-טראלעס.

פון דער ספארט-וועלט

היינטיגע באקסער-עלימינאציע-קאמפען

די הענטיגע עלימינאציע-באקסער-קאמפען פערשפרעדען זיך זיין זעהר אנ-טערעסאנט. די אונטענסווע ארבעט פון אונזערע יונגע באקסער, האט דעם לאר-זער באקסער-קרייז-פערבאנד פערשאפען גרויסע זארג בעים צוזאמענשטעלען פון דער לאדזער באקסער-רעפרעזענטאנץ, הענענדיג אין אינגיג וואגען, צו עטלי-כע גוטע באקסער, דערביי אין דער קרייז-פערבאנד געצוואונגען צו אראנ-זשירען די הענטיגע עלימינאציע-באקס-קאמפען, וועלכע צוגלייך דינען אלס פארבערייטונגס-באקס-קאמף פאר'ן מעשט מיט דער דאנציגער „שופע".

די עלימינאציע-באקסער-קאמפען וועל-לען פארקומען הענט 8 אויעד אין זאל פון פארט-קלוב „נוער", פעטריקאווער 295. עס וועלען אנטייל נעמען פאלגענדע באקסער: באולאק, צירקו, סאפרענקע, ווינטש, לופ'יע, קוועווסקי, יאבלאנסקי, רובין, מושאגעע, בארגאנווסקי, מיזער י. אין קוראפאטוא. די קאמפען פער-שפרעכען צו זיין זעהר אינטערעסאנט, צוליב דער גוטער פארם פון די באק-סער.

קאמוניקאט

פון דער יודישער קהלה איז לאדז

די יודישע קהלה אין לאדז האט אין משך פון א ריינע יאהרען זיך בעמוהט בים הינען מאנופטראט, אז די עקזי-קוציע-קאמען פאר'ן אינגמאהנען דעם עטאט זאל אנשטאט 15% בעטרעפען בלויז א קליינעם אפצאהל פאר דער דא-וינער טרחה.

די קאמונאלע מאכט האט אבער אלע פעמיהונגען אין דעם פרט ערלערינגט גע-נאטון, הגם לאדז איז געווען די אינ-ציגע שטאט אין פוילען, וואס האט יאה-רען-לאנג געמוזט טראגען אויף זיך אזא אומזינסטע שווערע לאסט.

ערשט א דאנק די השתדלות'ן אין א ריינע טעמאריאלען פון דער אינצ-גער קהלה-פערוואלטונג, וועלכע זענען אובער געשוקט געווארען דורכ'ן מאגיסטראט, האט די אויפזיכטס-מאכט נאר א לאנ-גער שקלא וטריא בעשלאסען דעם עניין צו ערלערינען אויפ'ן יסוד פון גוט'ס געזעץ וועגען צוואנגס-עקזעקוציע.

דערמיט איז דער מאגיסטראט פער-פליכטעט געווארען צו נעמען אנשטאט 15% בלויז א סכום פון 5 ג. ביז העכס-טענס 3% פון גדעסערע עטאט-סומען.

היות דאס דאזיגע געזעץ וועהט, ליי-דער, פאר אלס קלענסטען אפצאהל 5 ג. פאר עקזעקוציע-טרחה, קומט ממילא אויס, אז די שטייער-צאהלער, וואס טרא-גען בעצייטענס נישט ארבען דעם עטאט און דער הייך פון 5 און 10 ג., מוזען לערען אזי ארבענטראגען א צו-גרויסען אויפמאהן-אפצאהל.

די קהלה-פערוואלטונג, וועלכע איז די דאזיגע שטייער-צאהלער בעזארגען, האט אונטערגענומען אלע מעגליכע שריט, אז זיי זאלען נישט בעיעולש ווע-רען אין האפט צו פול'ן אנ'ערגיג-קייט דער קהלה-פערוואלטונג אין דער אנ-טערעסאנט. די אונטענסווע ארבעט פון אונזערע יונגע באקסער, האט דעם לאר-זער באקסער-קרייז-פערבאנד פערשאפען גרויסע זארג בעים צוזאמענשטעלען פון דער לאדזער באקסער-רעפרעזענטאנץ, הענענדיג אין אינגיג וואגען, צו עטלי-כע גוטע באקסער, דערביי אין דער קרייז-פערבאנד געצוואונגען צו אראנ-זשירען די הענטיגע עלימינאציע-באקס-קאמפען, וועלכע צוגלייך דינען אלס פארבערייטונגס-באקס-קאמף פאר'ן

לאדזער בעקעריי בעזיצער

פאדערט צוריק א העלפט פון איינגעצאלטן אומזאץ-שטייער

ענערגישע אקציע ביים מיניסטעריום און פינאנץ-קאמער

א דעלעגאציע פון לאדזער יודישע און קרימינאלע בעקערס האבען דאס אויבערגעגעבען דעם פינאנץ-מיניס-טער א מעמאריאל מיט דער פארלאנג צוצוצאהלען די בעקערס-בעזיצער דעם נאנצען בעטרעף פון איינגעזעצלעך-אנגעשאטן אומזאץ-שטייער זיט 1925, ד. ה. פאר 5 יאהר צייט צוריק-גען א העלפט פון געצאהלטן אומזאץ-שטייער, דעם אין 1925 און ארשיבן די פארארדנונג, וואס אט בעשטימט פאר בעקערס אומזאץ-שטייער אין דער הייך פון 1 און א פארטעל פראצענט, א פאר-ארדנונג, וועלכע איז, ווי בעקאנט, לעצ-טענס בעקרעפטיגט געווארען דורך אנ'ארמיל פון העכסטן געריכט.

דער דעלעגאציע האט מען אין מיניס-טעריום געגעבען א גנאדיגן, אבער גוט קיין קאנקרעטען ענטפער. פון גוט-אנ-פארמירטע קרייזן גוט מען אויבער, אז אין די נאהענטסטע טעג זאל ערשיינען א צירקולאר, וואס וועט בעשטימען אין אין א פארטעל פראצענט אומזאץ-שטיי-ער פאר בעקערס, אנהויבענדיג פון 1930.

אין די קרייזן פון פינאנץ-אמט הערשט א מעגדאניץ, אז פאר די בעקערס וואס האבען אין 1929 ריזיקירט אפ צוגעבען סתם אין דער וועלט ארבן (אהן שום אויסזולט אויף ערפאלג) בזמעס וועגען אנווענדען פאר זיי 1 פראצענט פון אומזאץ, וואס אויב געצאהלען דעם אומזאץ-שטייער פאר'ן פערגאנגענעם יאהר אויך לויט דער „סטאווקע" פון 1 און א פארטעל פראצענט.

נעלמען אין וועגען דעם פארגעקומען א גרויסע פארזאמלונג אין יודישן בע-קער-צעך. עס איז בעשלאסען געווארען אונטערצוגעבען דעם מאגיס-טראט די אויפמאהן-רשימות. די שולד אין אחריות פאר די בחנם'דיגע קאסען וועלען דעמאלט, פערשטעהט זיך, טראגען די בעשטיטיגטע גופא.

די פערוואלטונג

פון דער יוד. קהלה איז לאדז

לאדז דעם 10. יוני 1930.

פון דער ספארט-וועלט

היינטיגע באקסער-עלימינאציע-קאמפען

די הענטיגע עלימינאציע-באקסער-קאמפען פערשפרעדען זיך זיין זעהר אנ-טערעסאנט. די אונטענסווע ארבעט פון אונזערע יונגע באקסער, האט דעם לאר-זער באקסער-קרייז-פערבאנד פערשאפען גרויסע זארג בעים צוזאמענשטעלען פון דער לאדזער באקסער-רעפרעזענטאנץ, הענענדיג אין אינגיג וואגען, צו עטלי-כע גוטע באקסער, דערביי אין דער קרייז-פערבאנד געצוואונגען צו אראנ-זשירען די הענטיגע עלימינאציע-באקס-קאמפען, וועלכע צוגלייך דינען אלס פארבערייטונגס-באקס-קאמף פאר'ן מעשט מיט דער דאנציגער „שופע".

די עלימינאציע-באקסער-קאמפען וועל-לען פארקומען הענט 8 אויעד אין זאל פון פארט-קלוב „נוער", פעטריקאווער 295. עס וועלען אנטייל נעמען פאלגענדע באקסער: באולאק, צירקו, סאפרענקע, ווינטש, לופ'יע, קוועווסקי, יאבלאנסקי, רובין, מושאגעע, בארגאנווסקי, מיזער י. אין קוראפאטוא. די קאמפען פער-שפרעכען צו זיין זעהר אינטערעסאנט, צוליב דער גוטער פארם פון די באק-סער.

פערקויפטע נשמות

שפאנענדער ראמאן

(71 פארטזעצונג)

א שטארקער רעגען בעגלייט מיט דונערען און בליצען און געפאלען און זיי אדורכגעוויקט בין'ן לעצטען פארעם.

— האנגא! האנגא! — האט זיך דערהערט גוגאנ'ס שטים.

— דא בין איך. איך גיה שוין — האט האנגא געענט-פערט, צוזאמענגעהמערנג אלע כחות. זי האט זיך נאך א ביסעל געוואקעלט. אבער די געוואלדיגע שרעק פאר'ן רויטען פויל האט זי געיאגט פארארויס.

עס האט זיך זיי אויסגערוכט, אז עס יאגט זיי אנ'אנ-דערער, נישט דער „רויטער פויל", אבער פלוצלונג האט זיך דער פרעמדער צוריקגעקעהרט און האנגא מיט גוגאנ'ען גע-בען זיך ווידער געפיהלט זיכערער.

אין שלאגס-רעגען זענען זיי געלאפען מיט די לעצטע כחות און דער גרויסער קלעבריגער בלאטע. גוגאן האט זיך נישט אפגעשטעלט קיין אין מינוט. זי איז בכדר געלאפען פארארויס, אומקוקענדיג זיך פון צייט צו צייט אויף האנגא'ן. דאס ארומע מודעל איז געלאפען מיט דער גאנצער קראפט, מורא האבענדיג, אז דער „רויטער פויל" זאל זיך ווידער נישט דערגעהנטערן. דער דאזיגער אויסוואורף האט זי נאך פערפאלגט, בעת זי איז געווען אין דער היים. ער איז דער-גאנגען אין זיין דרייסטקייט אזוי ווייט, אז ער האט זיך אין א געוויסער נאכט אויש געוואלט ארייגקריגען אין אויהר צי-מער. יעצט האט זי אויהם ווידער געטראפען. זי האט זיך דערמאנט, אז זי האט געזעהען בי אויהם א פוסטאלעט אין א קיזשאל. צו זאל ער זיין צוגעשטאנען צו די באנדיטען?

זי איז שנעל געלאפען פארארויס.

האנגא לעבלאנג האט אפילו נישט געטראכט, אז אויהר געזבטער לארווינ געהערט צו דער רויבער-באנדע. דאס איז אויהר אפילו נישט געקומען אויפ'ן זינען. בעסער, וואס זי דאס נישט געוואוסט, ווייל זי וואלט עס גישט אויסגעהאלטען און דערפאר בעצאהלט מיט אויהר יונג לעבען.

זיי זענען פסרר געלאפען, בין זיי זענען אויסגעטאטער-טע און ערשעפטע צוגעקומען צום בולאגער וועלדעל.

— אין א מינוט ארום וועלען מיר זיין אויפ'ן ארט, — האט גוגאן זיך אנגערופען, אפעטעמענדיג שווער. לענגער דא פערבלייבען און זעהר געפעהרליך, ווייל מיר זענען שטארק דערשוועכט און אדורכגעוויקט. עס דערגעהנטערט זיך דער אוועגד און גאנ'ן שטורם קאן מען רעכענען אויף א קיהלער נאכט.

— וואו אהין פיהרסטו דאן מיך? — האט האנגא א פרעג געטון.

— נישט ווייט פון דאנען געפינט זיך א קליינער שלאס

— האט גוגאן געזאגט, — דאס איז דער שלאס פון א בע-קאנטער הויף-דאמע, וואס געפינט זיך כמעט די נאנצע צייט אין פארן. אויך וויים נישט, ווו די דאמע הויסט, אבער דער אויפזעהער פון שלאס און מיין אנגעל, וועלכער וועט זיכער אונז בייזע איפגעהמען און אונז נישט פערראטען, בפרט נאר, אז איך וויל אויהם דערפאר בעצאהלען.

האנגא'ן האט זיך אויסגערוכט, אז זי שטעלט זיך ווי-דער אין געפאהר. זי איז אבער געווען אזוי מיד און ערשעפט און זי האט נאר געוואלט אפרוהען.

בוסלעלווייז האבען זיי זיך דערגעהנטערט צום פארקאן פון שלאס. גוגאן האט זיך די ערשטע דערגעהנטערט צו דער מויער. האנגא איז געגאנגען נאר אויהר. אין דעם האט זיך געפעגנט די אייזערנע פארטקע און עס איז ארויסגעגאנגען א עלטערער מאנספערשוין, וואס האט זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען, ווי ער וואלט עמיצען געזוכט ערוואכט. גוגאן איז שנעל צו אויהם צוגעלאפען.

— ליבער אנגעל! — האט זי אויסגעשריגען — דאס בין איך, דיין ברודערן-טאכטער, די דערקענסט מיר?

דער אלטער איז געפליבען אויסער זיך פאר גרויס פערוואונדערונג.

— מיין גאט, מיידעל, פון וואנען קומסטו? איך האב געמיינט, אז די ביסט אלץ אין אנשטאלט.

— איך בין פון דארט אנטלאפען — האט גוגאן געענט-פערט — איך פיהר נאך עמיצען מיט זיך. דיין פרייגריין איך ווייס, אז די האסט מיר אייבג לוב געהאט. דערביי גלויב איך, אז די וועסט פאר אונז געפונען דא א שטיקעל ארט, וואו מיר זאלען זיך האבען דערווייל אהינטון. מיר וועל-לען דא א ביסעל אפרוהען, ווייל מיר האבען שוין נישט קיין כח פון לויפען.

דער אלטער האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ, אז ער איז מסכים, קוקענדיג מיט גרויס נייגערינקייט אויף האנגא'ן.

— מיר ווילען נישט, אז די זאלסט עס טון בחינם. מיר האבען געלד. מיר וועלען דיר פאר אלעס בעצאהלען.

— נוט, נוט, מיין קינד! אך, ווי ארויגעצט דו ביזט, גיה ארויס מיט דיין חבר'טע, אויהר וועט בעקומען אלץ, וואס אויהר דארפט נאר. אויהר מוזט דערווייל זיך צו-פרידענשטעלען מיט אזיין בשותפות'דיגען צימער, אין דער הויך, ווייל שטעל דיר פאר, אז מיין מאדאם קומט אין קור-צען צו פאהרען און רעכענט דא א לענגערע צייט צו פער-בלייבען.

פאר גוגאנ'ען און עס געווען גלייכגילטיג. האנגא'ן אבער האט זיך אויסגערוכט, אז עס דרעהט אויהר ווידער א פריש געפאהר. זי האט געמיינט, אז עס ווארט אויף אויהר א גוט אומגליק. זי האט אבער נישט געהאט קיין אנדערע ברירה. זי איז אלזא געגאנגען צוזאמען מיט אויהר פרייגדין, וואו אהין דער שלאס-אויפזעהער האט זיי געפיהרט.

ער האט זיי ארויפגעפיהרט אויפ'ן צווייטען שטאק און זיי בייזעלען ארייגגעלאזט אין א קליין, נידריג צימער, וואו עס איז געשטאנען אין בעט אין אלט-פרענקיש מעבעל.

— מאך דיר בעקוועם, מיין קינד — האט זיך דער אלטער אנגערופען, וועגדענדיג זיך צו גוגאנ'ען. גאט מיינער, וואס מיינע אויגען זעהען, די ביזט דאך אינגאנצען נאקעט, אין דיין חבר'טע גיהט נאך ערגער אנגעטון. דארט, אין דער שאנק הענגען אלטע קליידער פון מיין גאטעלינגער פרוי. קלייב דיר אויס וואס פאר'ע די ווילסט, אין איך וועל ברענגען א בוסעל בעטגעוואנד און עפנס צו עסען. אויהר זענט דאך אודאי אויסגעהונגערט. דיין פרייגדין קאן שלאפען אויף דער סאפע.

דער אלטער איז געגאנגען אין ארייגבערעגגען.

— זאל אויך זיין צום געזונד — האט ער געזאגט נאך א ווייל, אין ווען אויהר וועט האבען אויפגעגעסען, לייגט אייך באלד שלאפען.

— טייערער אנקעל, קיינער דארף נישט ווייסען דערפון, אז מיר געפינען זיך דא — האט גוגאן צו אויהם א זאג גע-טון.

— זי רויהיג, גוגאן! — האט דער אלטער געענטפערט, קוקענדיג אויף האנגא'ן, וואס האט מיט אויהר שווהנקייט גע-צויגען אויף זיך זיין אויפמערקזאמקייט.

— אלזא, איז די שלאס-איינגעטומערין דא? — האט גוגאן געפרעגט.

— יא, מיין קינד. צווישען אונז דערגיגרינג, האט איין מאראם געטוזט לייגען אנ'עולח אין קענגליכען הויף, ווייל זי וויל דא פערווייל א לענגערע צייט.

— ווי הייסט איינגעטליך דיין מאראם? — האט גוגאן געפרעגט מיט נייגערינקייט.

(פארטזעצונג קומט)

Lodzer Tageblat № 134 לאָדזער טאָגעבלאַט

ווען דאָרפען בעקומען אורלויב

פיזישע און גייסטיגע ארבייטער

ענדע פון זייט 3.

פעטס-לוין, האָט דער ארבעטער בעקומען זיין ארבעטס-לוין לויט אַמאָרד-אַרבעט, אָדער אין בראָצענטן פונים רייח פון דער אונטערגעהמונג — ראָן בערעגענט מען דעם לוין לויט אַ דורכשניט און די לעצטע 3 חדשים פאַר דעם אויסלויבן-מערמען.

ווענען מערמען פון אורלויב קאָנען זיך די ארבעטער צווישען זיך פערשטענדיגען און פאַרשטעלען די „רוח", און וועלכער די ארבעטער זאָלען בעקומען אורלויב. דאָס געזעץ פערלאַנגט, אַז דער אורלויב זאָל אויסגעלאָזן זומער-צייט ד. ה. צווישען דעם 1. מאַי און 30. סעפּטעמבער. עס זענען אָבער פאַרהאַן גע־ווסע אונטערגעהמונגען, וועלכע האָבען די מוסטע ארבעט נראָד זומער-צייט — פאַר זיי מאַכט דאָס געזעץ אַ־לאַיים־נאַהם און דערלאָזט אורלויב אויך אין מער-צייט.

פאַר אַזעלכע אינטערגעהמונגען ווע־ען בעטראַכט למשל: בוי-אונטערנעה־מונגען, צעטענט, גיפס און קאַלד-פּאַב־ריקען, פאַבריקען פאַר לאַנדווירטשאַפט־ליכע מאַשינען, שביטעלער, חיל-אַ־שמאַלטען, זומער-קורערשער א.א.וו.

אַזוי זעהט אויס דאָס געזעץ. און וואָס זאָגט דערצו די פּראַקטיק?

אין די מוסטע פאַלען ווערט דאָס גע־זעץ נישט אויסגעפיהרט און נאָר ווענינ־ ארבעטער און האַנדלס-אָנגעשטעלטע בעקומען זייער אורלויב. אַזוי ווי עס קומט זיך. דער אָנגעשטעלטער קאָן זיך בעקלאָגען פאַר'ן ארבעטס-אינספּעקטאָר, אָבער דאָס דראָהט שוין דעם ארבייטס־געבער מיט אַ געלד-שפּראָף און דאָס שאַפט אַ יסוד פון פּאַפּיקלים צווישען דעם ארבעטער און ארבעטס-געבער. דערפאַר רעזיגנירט דער ארבעטער פון זיין רעכט, פדי ער זאָל נאָר קאָנען ווע־טער פערבלעבען אויף זיין ארבעטס־פּלאַץ.

דער דאָזיגער צישטאַנד חערשט נוך און די קלייגע אונטערגעהמונגען — אין די גרויסע ווערט דאָס רעכט פולשטענ־דיג בענוצט לטובת דעם ארבעטער. עס דאַרף נאָך לאַנג דויערען, בין די געזעל־שאַפט און די קרייזען פון די ארבעטס־געבער וועלען בעקומען די ריכטיגע פאַר שטענדניש פאַר ערשט נישט לאַנג גע־שאַפענע געזעצען פאַר ארבעטער און ארבעטס-שוץ.

ראַדיאָ פּראָגראַם

מיטוואָך, 10. יוני

לאָדז, (233,8) 11.30 אינלענדישע פּרעסע גיעזרוילט (פּ. ז. פּ.), 12.05 — 11.58 שעה-צייכען, 12.30 גרעמאָפון-פּליטען-מוזיק, 16.15 פּראָגראַם פאַר קינדער „אין דער מלוכה פון היתענץ" (פּר. פון ווילנע), 17.15 „דער גרויסער זוקער-קאָנקורס פון די טפ"ר-שאַרצאַפּס" פון יוגעש דאָמגראָווסקי (פּר. פון ווארשע), 17.45 נאַכט-קאָנצערט (פון ווארשע), 18.45 פּערשידענעס — לעדער און קאָמוניקעס פון דער לאָדזער חנדלס-קאַמער, 19.25 רעדיאָ פּרעסע ווארגאַל, 19.40 רעדיאָ-בריוף (פון ווארשע), —20 שעה-צייכען, 20.15 מעליעסען פון מ. מאַקיעוויס-שאַפט „איינע פון די שעהנע מרוינען" מעריאָ קע־לערגיס פון ווארשע), 20.30 אָרעגע-קאָנצערט פון ווארשע), 21.10 ליטעראַרישע מיטרעפל שעה, 21.25 קאָרעספּאָנדענץ פון אָרעגע-קאָנצערט, 22.10 מעליעסען רעדע פון מעגעס-פּערשעלעך עיטעטסקי „חזון עמיגרעציע", 24—22 שעה-מוזיק (פּר. פון ווארשע).

אויסלענדישער ראַדיאָ פּראָגראַם

האַנאָווער (560) 19.25 „דאָס קערלעכע (אָפּערע)", ברין (342) 19.30 „דאָס געהיימניס" (אָפּערע), בערלין (418) —20 אַשטהאָרזען-אָרעגע, בערעסלאַו (325) 20.30 „דער בילאַנז" (רעוויע), מינכען (553) 20.30 הערשעל, וויען (517) 20.30 ק. שעהנער אויטאָרען-אָרעגע, „מאַריין" (1725) —21 „מאַרשע אַקאַדעמיי" (אָפּערעטע) לאָנדאָן - נאַציאָנאַל (261,3) 22.40 סימפאָנישער קאָנצערט.

—0§0—

חדשה בספרות העברית!

יצא לאור זה עתה ספר מדעי-אמנותי יחיד במינו, המענין, מענג ומושך את לב הקורא בתוכנו ובסגנונו, בשם

„המוסיקה בכתבי הקדש, בתלמוד ובקבלה"

מאת י. קיהן

הספר נדפס בהידור על נייר משובח ומכורך יפה. מחירו עם המשלוח 1 דולר. להשיגו אצל המחבר

J. Kühn, WIEN XX, Karl Meissistr. 1

לעזט! אַנטונג! אַנטונג!

קאַנסורענץ-פּרייזען!

נדי צו ערמעגליכן די ברייטסטע קרייזען פון ג' פּובליקום צו בעקו־מען אַ בילינע און גוטע קינסטלערישע אויסגאַהמע' זענען די פּריי־זען אין מיין פאָטאָגראַפישן אַנשטאַלט געוואָרען פערקלענערט ווי:

12 שטיק (Express pictures.) זל. 2
6 . פאַסט-פאָטאָגראַפיעס . 3
6 . פאַסט- . ברוין . 6
6 . . . אויף זייד . 8

אַנטונג צו אַ ½ טוץ זיידענע פאַסט־פאָטאָגראַפיעס גיט מען צו אַנטונג

אַנ'אריגינעלען פּאָרטרעט בחנם!!

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פּאָרטרעטען אין ראַה־מען און אויך אַ פערקויף פון ראַהמען.

קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אַכטונג

„PARISIEN"

קונסט-אַנשטאַלט

פּראָנציסקאַנער 30.

אַלע יודען מוזען וויסען,

דאָס אַקטען, אינטערעסאַנטע, דאַראָוויזנעס הי אויך קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווערען ערלעדיגט אין פערלויף פון 24 שעה אין דער רעכטסקאַנסולענטען-ביורא

„וועסטא" צעגיעלניאַנע 43.

בעזהש"ית

מודעה רבה לאורית א

הנני מודיע בשער בת רבים שיצא לאור עולם הס'

„נפלאות הסבא קדישא"

מר"כק אדמו"ר הר"הק המפורסם בכל קצוי תבל רשכבה"ג מרן ר'

ישכר בער זצ"ל מראדאשיץ,

בו יסופר נפלאות, וח"ת, ושיחותיו ומדרגותיו הנוראים מופתו העצומים, אשר קדש בהם שם שמים ברבים, וכל קורות ימי חייו מטרם התגלותו עד יום הסתלקותו, אשר נפש הקורא יתענג בה עונג רוחני, וי,תלהב לבו לעבודתו ית"ש, ע"כ כל מי שלא זכהב עדין משכו וקחו לכם ברכה לתוך בתיכם, וזכות הצ"חק המובאים בתוך הספר יעמד לנו שנזכה להרמת קרן ישראל במהר הולגאולה שלמה ובנין ציון וירושלים בב"א.

הצעיר ראובן חיים אלכסנדר

בהר"הח מו"ה יוסף יהודא ז"ל מראדאשיץ

לאָדז, קאַמיענא 17

הערה: גם התמונה של הר"הק הנ"ל יש להשיג אצלי.

בעמערקונג: אַזוי ווי ס'האָט איינער ארויסגעגעבען מעשה-ביכלעך פון אדמו"ר הק' ר' אליעזר דוד זצ"ל מראדאשיץ, און פון סאָרענט ששתחט אַ בילד, זאָל מען וויסען, אַז עס איז פולשטענדיג ליגענד, און עס איז אהן ערלויבניש פון הרבנים הצדיקים שליט"א מראדאשיץ. מען איז איהם מזהיר מהיום והלאה זאָל אַזעלכעס נישט פּסיהען, בסקודת בני הרה"ק מראדאשיץ זי"ע הנ"ל.

אַדרעס שלי: R. Czarnicha; Łódź, Kamienna 17

הספר וגם התמונה להשיג גם במסחר הספרים „ראטינבערג"

לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 31

Łódzki Spółdzielczy Bank Handlowy

z ogr. odp.

przy ulicy Piotrkowskiej 38, Telefon 150-66

מאכט דערמיט בעקאַנט, דאָס ער האָט שוין אָנגעהויבען זיין טעטיגקייט און ערלעדיגט אַלערליי אָפּעראַ־ציעס, וועלכע געהען אריין אין באַנק-וועזען. ווי: אינקאַסאַ אויף גאַנץ פּוילען ביי מינימאַלע פּראָוויזיאָן אויסצאָהלענדיג אַוואַנסען. טשעקען און לויפענדע רעכנונגען. פּראָצענטירטע וואָקלאַדען. אפשפאר-וואָקלאַדען אָנהויבענדיג פון 1 זלאָטי, ווי אויך אין אויסלענדישע וואַלוטען. דיסקאַנטאַ.

פלעגט די פיס

FEDICURE

S. Łódzki

Traugutta 5 (Krótka) m. 10, tel. 170.37

נעמט אָן פון 2—11 און פון 4—7 אָן. — געוועזענער אַסיסטענט ביי מיסטער עמאַלען (היינער-אויגען יאַנ־שטאַלט אין לאָדזאָן). — ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען היינער-אויגען און האָרנהויט, ווי אריינגעוואַקסענע נעגעל אָהנע שמערצען.

Dr. Wołkowyski

צענטראַלניאַנע 25

טעלעפאָן 126-87

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט וועניריש קראַנ־הייטען און מענער-שוועכע. אַלע-אַרט אַנאַליזען בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—2, און פון 6—9 אָוועגד.

בעזונדער „אַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. H. Lajchter

צאַהן-כירורג

קיפער, דזשאַנסלעס נומען, צינג-קראָנקהייטען א.ד.ג.

זשעלאַנע 9 טעל. 149-66 1 שטאָק פּראָנט.

נעמט אָן פון 2.30 נ"מ. ביז 6.30 אָוו.

ווינער אַרטאָפּעדישע פּראָצאַווניע

— אונטער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר ספּעציאַליסט — מאַכט לויט גיפס-מאָדעלען וואָקלאַדקעס געגען פלאַט פיס קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאַרסטען און אַפּאַראַ־טען א. ז. וו. גדאַנסקאַ 28, וו. 1, פון 5—7 אָוועגד

Dr. med.

G. Gersztajn

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען

Traugutta 12 (טראַוגוטאַ)

Telefon 175-10

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 9 אָוועגד.

מעכאַנישע שלאָסערייען און ווייסערייען

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)

כ'נעמט אָן פערשידענע שלאָסערייען-אַרבייט און אויטאָגענישע שווייסונגען אונטער גאַראַנטיע.

פּרייוואַט-וואוינונג גדאַנסקאַ 20, וו. 17.

דרויקזאַכען

„אַלערלי"

ווערען שנעל, און פּראָסטע

מיט רשי פינגטער אויס־

פּיטרונג אין סאָדערנסטער

שריפט אויסגעפערטיגט. —

קלעפּסידרעס

מערען אין פערלויף פון

1 | שעה

נעדרוקס און אויסגעקלעפּס

אין רשי נאַנצער שטאָט.

בוכדרוקערייען

ע. און מ. האַמבורסקי

פּיעטריקאָווער 16, טעלעפאָן 47

Do wynajęcia od 1-go lipca

3 pokojowe mieszkanie

z kuchnią odpowiednie na biuro, lub kancelarję przy ul. Zielonej 10a I pięt. front, Wiadomość u gospodarza.

הולך בתום ילך בטח,

ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו רקיע, קני כל חורש תא:

דין אלו ימי וכל מי כנישו תא:

דירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:

קענען נישט איבערגעבען דאָס רע־יצלקייט פון דער אַלט-בעוואוסטער

רעכטסקאַנסולענטען-ביורא פון ה'

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, ג ע־ו יס ענ ה אַ פּ ט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע אפּעלאַציעס, אָדוואָלאַניעס, קלאַוזו־לעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאָנד ראָזיעמטשי. ווי אויך איבער־זעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג

ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס, אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יידישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאוואדזקאַ 19 פּ. 1 שט.

געגען שווייס פון פיס

און אָדציסקיס, נוצט נור פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פרייז נור 30 גראָשען אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער, פרייז 75 גר. פאַר אַ פּלעשעל פון 100 גראַם, אויך פּלין „ראַדיקאַל" וואַשט אָפּ שמוץ און פלעקען פון אַלע קאָלירטע שיך. פרייז 50 גראָשען אַ פּלעשעל. צו בעקומען ביים צייטונגס־ערקויפער ווינער, פּיעטריקאָווער 10

8-טונג!

דאָס

לאָדזער

טאָגעבלאַט

פּעקומט פון טאָגליך 6 אַ זייגער פריה

אין אַלע באַהן-קיאָסקען

„רוך"

(„Ruch")

זויכטיג פאַר דאַמען!

מאַכט איך די אַלעגאַנטסטע דאַמען-היטע נאָך דער לעצטער פאַריזער מאָדע און די אַלטעסטע היטע איבער־אַרבייטע איך אויף גענצליך נײַ. געדענקט די אדרעס:

23 זאַוואַרזקאַ 23

2.50 זל. פאַר נאָר

בעמערק.: נײַ היטען די לעצטע נייהייטען אין פּאַנצער 50 פּראָצ. ביליגער. ווי איבערראַש. צוויסקערעינונג

„TOLA"

אַבאָנעמענטס-פּרייז: פאַר אַ מונאַט אין שטאָט 1.50 זל., אין שטעדטלעך 1.65 זל. אַנזאָגען-פּרייז: פון אַ מילימעטער אין אַ שפּאַלטע 30 גר., פון אַ מילימעטער אין אַ שפּאַלטע אין טעקסט 60 גר., פון אַ מילימעטער אין אַ שפּאַלטע אין אַנזאָגען-טייל 20 גר., נעקרעלאָגן 25 גר., פון אַ מילימעטער אין אַ שפּאַלטע אין אַנזאָגען-טייל 20 גר., אין אַנזאָגען-טייל 1.25 זל. אַנזאָגען-פּרייז: פאַר אַ מילימעטער אין אַ שפּאַלטע אין אַנזאָגען-טייל 20 גר., אין אַנזאָגען-טייל 1.25 זל. אויסלענדישע אַנזאָגען 200% מעהר. אויסער דער שטאָט — פון די פּרעמען פּרעס נישט אַרבייטען קיין רעקלאַמען.

Redaktor-Wydawca R. Hamburski

Wydawca: R. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 38.